

KASVATUSYHTEISTYÖ PÄIVÄKODISSA

”Avointa vuoropuhelua”

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Visamäki, Sosiaalialan kehittäminen ja johtaminen

kevät, 2017

Kaija Vauto

VISAMÄKI

Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen

Tekijä Kaija Vauto **Vuosi** 2017

Työn nimi Kasvatusyhteistyö päiväkodissa
”Avointa vuoropuhelua”

TIIVISTELMÄ

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata etelä-suomalaisen päiväkodin vanhempien kokemuksia ja odotuksia kasvatusyhteistyöstä. Varhaiskasvatuksessa oli aloitettu panostamaan kasvatusyhteistyöhön henkilökunnan koulutuksilla ja aloittamalla päiväkotiin tulevien uusien lasten kotikäynnit. Tutkimuksen tarkoitus oli kartoittaa, miten kasvatusyhteistyö toteutuu päiväkodissa. Tuloksien perusteella kartoitetaan mahdolliset epäkohdat, jotka estävät yhteistyön syntymistä, jonka mukaan kehitetään toimintaa jatkossa kumppanuutta suosivampaan suuntaan.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisella tutkimusmenetelmällä ja aineistokeruumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Tutkimusta varten haastateltiin viittä päiväkodin vanhempaa. Aineisto analysoitiin sisällön analyysillä. Teoreettinen viitekehys muodostui kasvatusyhteistyöstä, sen synnystä ja rakentumisesta.

Tutkimuksesta selvisi, että vanhemmat pitivät kasvatusyhteistyön syntymisessä yhtenä tärkeimpänä asiana avointa ja rehellistä toimintaa, joka luo vankan pohjan hyvälle kumppanuudelle. Päivittäiset keskustelut vanhempien ja kasvattajien välillä kanssa sujuivat hyvin ja heidän mielestään sähköinen tiedottaminen ja ilmoitustaulu olivat mieluisimmat tavat ilmoittaa päiväkodin tai ryhmän asioita. Tutkimuksesta myös selvisi, vanhempien toivomus saada enemmän tukea kasvatukseen, suppeamman ja selkeämmän vasu-lomakkeen sekä halu tutustua päiväkodin toimintaan avoimien ovien muodossa.

Avainsanat Kasvatus, kasvatusyhteistyö, varhaiskasvatus

Sivut 38 s. + liitteet 1s.

VISAMÄKI

Degree Programme in Social and Health Care Development and Management

Author Kaija Vauto **Year** 2017

Subject Parental partnership at a daycare
"Open dialogue"

ABSTRACT

The aim of this study was to present parent's experiences and expectations regarding cooperative upbringing at a southern Finnish daycare centre. The development of cooperation had been started by training staff and initiating visits to the homes of new children coming to the daycare. The aim of the study was to determine how cooperative upbringing is realised at daycare. Based on the results, possible issues preventing cooperation will be mapped and used as a basis for parental partnership development.

The study was carried out with qualitative research methods and focused interviews were used as the data collection method. Five parents were interviewed and data was analyzed with content analysis. The theoretical framework was based on cooperative upbringing, its birth and development.

The study showed that parents considered openness and honesty as one of the most important factors in cooperative upbringing development. Daily discussions between the parents and educators went well and parents felt that digital information sharing and the daycare's notice board were the preferred ways of informing about the group's and the daycare's issues. The results also showed that parents wished for more support in upbringing, a clearer early learning plan and possibility to find out more about the daycare's operations by arranging open houses.

Keywords education, cooperative upbringing, early childhood education

Pages 38 p. + appendices 1 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	KASVATUSYHTEISTYÖN SYNTY	2
2.1	Päivähoidon ammatillistuminen	2
2.2	Kasvatusyhteistyön alku.....	3
2.3	Kasvatusyhteistyön rakentuminen.....	4
2.4	Kasvatusyhteistyö.....	6
2.4.1	Kasvatusyhteistyö laissa	8
2.4.2	Vuorovaikutus kasvatusyhteistyössä.....	10
2.4.3	Vanhempien osallisuus kasvatusyhteistyössä	11
3	AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	13
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	14
4.1	Aiheen valinta.....	14
4.2	Tutkimusmenetelmä	14
4.3	Aineiston hankinta	15
4.4	Aineiston analysointi	16
4.5	Tutkimuksen luotettavuus	17
5	TUTKIMUSTULOKSET	18
5.1	Kasvatusyhteistyö käsitteenä.....	18
5.1.1	Vuorovaikutus.....	18
5.1.2	Yhdessä kasvattamista	19
5.1.3	Lapsilähtöisyys ja ratkaisukeskeisyys	20
5.2	Kasvatusyhteistyön toteutuminen päiväkodissa	21
5.2.1	Aloituskeskustelut ja tutustumiskäynnit	21
5.2.2	Päivittäiset keskustelut.....	23
5.2.3	Varhaiskasvatuskeskustelut	25
5.2.4	Asioista tiedottaminen	26
5.2.5	Vanhempien vaikutusmahdollisuudet.....	28
5.3	Kasvatusyhteistyön kehittäminen päiväkodissa	29
5.3.1	Kasvattajilta enemmän tukea kasvatukseen.....	29
5.3.2	Vasu-lomakkeet haastavia täyttää	29
5.3.3	Päiväkotiin avoimien ovien päivä	31
6	TUTKIMUSTULOSTEN TARKASTELUA JA POHDINTAA	31
6.1	Oman toiminnan arviointia	34
6.2	Jatkotutkimusehdotuksia	35
	LÄHTEET.....	36
	Liite 1 Teemahaastattelun runko	

1 JOHDANTO

Kasvatusyhteistyö käsitteellä tarkoitetaan vanhempien ja kasvattajien kanssa tehtävää yhteistyötä. Se on kuitenkin laajempi käsite ja pitää sisällään myös ajatukset vanhempien osallisuuden vahvistamisesta, kasvatusyhteistyöhön liittyvän osaamisen kehittamisestä ja toimintayksiköiden yhteistyökulttuurin rakentamisesta uudelta pohjalta. Yksisuuntainen tiedottaminen ei etenkään mahdollista vanhempien liittymistä tai osallisuutta. Kasvatusyhteistyön perusajatus onkin etsiä vanhempia aktivoivia ja osallistavia yhteistyö – ja viestintätapoja. Aito vuoropuhelu on kuulemista puolin ja toisin ja siitä syntyy lapsen tuntemus ja yhteinen luottamus. Vanhempien tulisi kyetä kertomaan avoimesti siitä, miten he käsittävät kasvatusyhteistyön ja mitä he odottavat siitä. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 118.)

Päiväkodin henkilöstön ja vanhempien välinen yhteistyö varttuu arjen käytänteistä. On tärkeää vaihtaa kuulumisia päivittäin ja kulkea pienin askelin. Kun lasta tuodaan tai haetaan päivähoidosta, niin silloin on luontevinta keskustella. Työntekijöiden toimintatavoista kerrotaan vanhemmille, jolloin keskustelu lisää samalla vanhempien tietoa lapsen päivähoitopäivästä. Aika ajoin on työyhteisössä myös hyvä pohtia sitä, millainen yhteistyökulttuuri käytännöistä muodostuu. Ovatko vanhemmat mukana aktiivisina osallistujina, ja kuinka esimerkiksi selvittelemällä ongelmia yhdessä voidaan vahvistaa yhteistyötä. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 118.)

Tutkimuksessa tarkastellaan miten vanhemmat kokevat päiväkodin henkilöstön ja vanhempien yhdessä toteutettavan yhteistyön ja mitä odotuksia heillä siitä on. Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata, millaisia käsityksiä päiväkotilasten vanhemmilla on yhteistyöstä ja sen toteutuvuudesta päiväkodissa sekä sen mahdollisista kehittämiskohteista. Tutkimusta varten haastateltiin päiväkodin lasten vanhempia. Haastattelut olivat yksilöhaastatteluja ja ne tapahtuivat päiväkodilla rauhallisessa ympäristössä. Fenomenografisen haastattelun avulla tutkitaan tutkimuskohteena olevia näkemyksiä asioista.

Tutkimus suoritettiin etelä-suomalaisen pienehkön kaupungin päiväkodissa. Kaupungin varhaiskasvatuksessa on alettu panostamaan yhteistyöhön vuoden 2014 alusta, jolloin aloitettiin henkilöstölle siihen liittyvää koulutusta. Tavoitteena on vähitellen kouluttaa koko kaupungin varhaiskasvatushenkilöstö. Syksyllä 2014 aloitettiin uusien päivähoitoon tulevien lasten koteihin tehdyt kotikäynnit ennen lapsen hoidon aloittamista. Käyntien tavoitteena on rakentaa luonnollinen kontakti lapsen, hänen vanhempiensa ja lapsen hoitajan välille sekä helpottaa hoidossa käynnin alkutaivalta. Minua itseäni kiinnostaa tietää, miten vanhemmat kokevat

kasvatusyhteistyön toteutuneen päiväkodissa ja mitä kehittämisen kohteita toiminnassa mahdollisesti ilmenee.

Tutkimuksen alkuluvuissa esitellään tutkimusta tukevia teorioita kasvatusyhteistyön synnystä sekä siitä mitä kasvatusyhteistyöhön sisältyy. Yhteistyöajattelu edellyttää vanhempien ja kasvattajien yhteisymmärrystä kasvatuksesta ja sen tavoitteista. Se tarkoittaa myös avointa tiedottamista ja yhteistä päätöksentekoa. Kasvatusyhteistyön rakentumisen ja ylläpitämisen päävastuu on varhaiskasvatuksen ammattilaisilla. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 118.)

2 KASVATUSYHTEISTYÖN SYNTY

2.1 Päivähoidon ammatillistuminen

Kasvatusyhteistyöhön pyrkivänä yhteistoimintana voidaan nähdä kansantalentarhojen aloittama vapaaehtoisen hoivan ja kasvatuksen tarjoaminen köyhille lapsille sekä sen myötä työssä käyvien äitien auttaminen ja vanhemmuuden tukeminen. Lastentarhatyön muuttuminen myöhemmin yhteiskunnan ylläpitämäksi ja valvomaksi palveluksi muutti tämä myös kasvattajien roolia ammatillisuutta ja asiantuntijuutta korostavaksi. ”Lastentarhan tädeistä” tuli viranomaisia, ja yhteistyötä alkoi leimata etäisyys ja virallisuus. Aluksi raja ja vastuunjako päiväkodin ja kodin välillä oli varsin selkeä. Varhaiskasvattajalla katsottiin olevan hallussaan asiantuntijatieto ja sen perusteella auktoriteettiasema vanhempiin nähden. Päiväkoti ei puuttunut kotien kasvatukseen, eikä vanhempien odotettu puuttuvan päiväkotikasvatukseen. (Koski 2012, 13.)

Vielä 1970- ja 1980-luvulla kasvatustieteen keskustelukäytäntö ei ollut vakiintunut yhteistyömuoto, ja vanhempien tilaisuudet olivat enimmäkseen tiedottavia, vanhemmuutta ohjaavia tai yhteisiä päiväkodin juhlia. Vuorovaikutus oli usein yksisuuntaista ja varhaiskasvattajat kokivat asiantuntijuutensa arvostusta vanhempien taholta, kun vanhemmat kokivat itsensä kasvattajina maallikoiksi. Subjektiiivinen päivähoito-oikeus ja julkinen kansalaisten osallistumiseen kannustava suhtautuminen ovat muuttaneet kasvattajarooleja ja avittaneet yhteistyön kehittymistä kumppanuuden suuntaan. Päivittäiset vanhempien tapaamiset sekä vasukeskustelut lapsen hoidon, kasvatuksen ja opetuksen yksilöllisestä järjestämisestä hänen tarpeidensa ja toiveidensa mukaisesti vaativat varhaiskasvattajilta tasa-vertaiseen asiantuntija-asemaan orientoitumista ja vuorovaikutustaitojen kehittämistä. (Koski 2012, 13.)

Päivähoidon ammatillisen suuntautumisen jaottelun on tulkittu kuvastavan varhaiskasvatuksen ammattilaisten orientoitumisessa ja toimintakäytännöissä ilmenevää muutosta päivähoitoon alkuvaiheilta vuosittuhanteen

vaihteeseen. Dunstin, Johansonin, Triveten ja Hambyn ammatillisten käytäntöjen analysoimiseen perustuvassa tutkimuksessa he jakavat ammatillisen suuntautumisen ammattilähtöiseen, perheiden tukemaan, perhekeskeiseen ja perhelähtöisiin ammatillisuuden tyyppeihin. Ammatillähätöisellä ammatillisuudella tarkoitetaan asiaa, jossa vanhempien omaa lastaan koskevalla asiantuntemuksella ei juuri ole merkitystä päivähoidon ammatillisissa toimintakäytännöissä ja työntekijä on kasvatuskäytäntöjen auktoriteetti. Suomen päivähoitokäytännöissä ammatillähätöisyys kukoisti 1970-luvulla. Perhelähtöisessä ammatillisuudessa päivähoitokäytännöt ovat asiakaslähtöisiä ja työntekijät näkevät yhteistyön vanhempien kanssa ammatillisen toiminnan lähtökohtana. Koska vanhempien omaa lastaan koskevaa asiantuntemuksen näkemistä pidetään päivähoiton toteuttamisen lähtökohtana, niin lasten hoito ja kasvatusta lähtevät silloin perheiden tarpeista. Käytäntö yleistyä 1990-luvulla lapsikohtaisen kasvatuksen suunnittelun muodossa. (Multala 2013, 18–19.)

Varhaiskasvatuksen ammattilaisten tapaan suuntautua kanssakäymiseen vanhemman kanssa vaikuttaa millainen käsitys heillä on vanhemman ja varhaiskasvatuksen ammattilaisen välisestä suhteesta. Yhteistyön toteuttamista linjaavat tavoitelauseet varhaiskasvatustyötä ohjaavissa asiakirjoissa ilmentävät näissä käsityksissä ajan myötä tapahtuneita muutoksia. Vanhempien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten välisen yhteistyön määrä, suunta, laatu ja toteuttamismuodot ovat vuosikymmenten aikana vaihdelleet. Varhaiskasvatustyö ei ole muusta yhteiskunnasta irrallinen osio. Erilaiset ajatukset ovat sidoksissa vanhempia, vanhemmuutta, perhettä, lasta ja lapsuutta sekä päivähoitoa ja varhaiskasvatustyötä koskevaan ajankohtaiseen keskusteluun sekä laajempaan kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin muutoksiin. (Multala 2013, 17.)

2.2 Kasvatusyhteistyön alku

1970-luvun alkuvuosikymmenen tilanne ei luonut suotuisia edellytyksiä kasvattajien ja vanhempien yhteistyölle, siinä äitien työssäkäynti ja lasten osallistuminen päiväkotikasvatukseen tulkittiin toissijaiseksi vaihtoehdoksi kotikasvatukselle. Kotiäitiys ja ansioäitiys asettuivat vastakkain, mikä on ollut erityisesti suomalaiselle päivähoitokeskustelulle ominainen piirre. 1980-luvulta alkaen edistettiin kotihoidontuen ja päivähoitopalvelujen tarjoamista pienten lasten hoidon järjestämiseksi. Yksittäisille perheille järjestelmät ovat tarjonneet valinnanvaihtoehtoja työn ja perheen yhteensovittamiseksi. Yhteiskunnallisessa lapsen hyvää kasvatusta koskevassa lasten hoito- ja kasvatustutkimuksessa lasten kotohoito ja päivä(koti) hoito on kuitenkin nähty vastakkaisina ja usein toisensa poissulkevinä lapsen laadukasta hoitamista ja kasvatusta koskevinä arvovalintoina. (Kekkonen 2012, 28.)

Kasvatusyhteistyö päivähoiton pikkulasten vanhemmille tarjoamana universaalina sosiaalisena oikeutena ymmärrettynä, ei toteutunut, sillä

1980-luvulla ja 1990-luvun alkupuolella vastakkain asettuivat päiväkotilapsuus ja kotilapsuus. Koska kunnat leikkasivat voimakkaasti avointa päivähoitotoimintaa 1990-luvun alussa taloudellisen laman puristuksessa, niin kotihoidon tuella lasta hoitaville perheille ei ollut tarjolla kattavasti avoimia varhaiskasvatuspalveluja. Vanhemmat eivät saaneet nauttia päivähoiton kasvatuksellisesta yhteistyöstä, julkisesti tuotetusta varhaislapsuuden kasvatustiedosta ja pedagogisesta osaamisesta. (Kekkonen 2012, 29.)

Niiden vanhempien rooli ja asema vahvistuivat 1980-luvulla, joilla oli oikeus saada lapsi päivähoitopalveluihin. Vuonna 1983 päivähoitolakiin lisättiin päivähoiton kotikasvatuksen tukemista koskeva tavoitepykälä, jonka mukaan päivähoiton tavoitteena on tukea päivähoitossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. Kasvatustavoitekomitea tulkitsi vanhemmat osin sekä yhteistyökumppaneiksi, mutta myös kasvatustarpeiden tarpeessa oleviksi. Kasvatustyöryhmille loivat pohjaa myös vanhempien keskinäisiä kontakteja ja osallistumista lapsen päivähoiton suunnitteluun korostavat näkökulmat. Vuonna 1996 subjektiivisen päivähoito-oikeuden ulottuessa kaikkiin varhaiskasvatusikäisiin, niin lapsen osallistuminen päivähoitoon ei enää ollut riippuvainen siitä, oliko vanhempi ansiotyössä vai ei. (Kekkonen 2012, 29.)

Ammatti-ihmisten ja vanhempien välinen yhteistyön katsotaan ensimmäisen kerran kasvatusyhteistyöksi Unescon raportissa vuodelta 1986 ”Working together”. Unescon linjaus määrittelee erityiskasvatusta koskevan yhteistyön tavoitteeksi ammattilaisten ja vanhempien sitoutumista tietojen, taitojen ja kokemusten keskinäiseen jakamiseen lapsen ja perheen yksilöllisiin tarpeisiin vastaamiseksi. Paula Määtän teosten kautta levisi suomalaiseen erityis (varhais) kasvatukseen kasvatuksellinen yhteistyö, joka liitetään vanhempien ja ammattikasvattajien vastuun jakamiseen ja tasa-arvoiseen vuorovaikutukseen. Päivähoitokasvatuksen suunnittelussa vanhempien ja ammattilaisten asiantuntemuksen yhdistäminen nähtiin välttämättömänä. (Kekkonen 2012, 30.)

2.3 Kasvatustyöryhmien rakentuminen

Kun vanhemmille tulee tieto päivähoitopaikan saamisesta ja heitä samalla pyydetään tutustumaan ennakkoon tulevaan hoitopaikkaan, siten yhteistyö alkaa toteutua jo ennen lapsen hoitosuhteen aloittamista. Tutustumiskäytännöt vaihtelevat riippuen päiväkodeista ja vanhemmista. Paras lapsen hoitoon tutustumismuoto on se, kun lapsi ja vanhempi osallistuvat päiväkodin toimintaan muutama tunti kerrallaan. Päiväkotiympäristö ja päivärytmi tulevat tutuiksi lapselle ja vanhemmalle ja lapsi tuntee olonsa turvalliseksi. Erityistä huomiota on kiinnitettävä päivähoitoon tutustumiseen, vanhempien perehdyttämisen sekä hoidon aloitustilanteeseen. Ensitapaamisen kautta rakennetaan pohja pitkälle yhteistyölle ja jakamaan

kasvatusvastuuta lapsesta. On tärkeää, että joku henkilökunnasta on vaurautunut vastaanottamaan perheen, tutustumaan heihin ja perehdyttämään heidät tiloihin ja toimintaan. Lämmin vastaanotto ja vanhempia arvostava puhe tukee vanhemmuuden ensisijaisuuden tuntemusta ja kiinnittymistä päiväkotiin. (Koski 2012, 32.)

Kasvatusyhteistyö alkaa aina tutustumisesta. Osa kasvatusyhteistyökoulutusmallin tuomaa työkäytäntöä on perheen kotona tapahtuva tutustumiskäynti. Samalla kun perheelle vahvistetaan tieto lapsen päivähoitopaikasta, niin tehdään ehdotus myös tutustumiskäynnistä. Keskustelu voidaan tehdä myös päiväkodissa tai muussa sopivassa paikassa perheen toiveiden mukaan. Aloituskeskustelun lähtökohtana on antaa perheelle puheenvuoro. Koti tarjoaa äidille ja isälle turvallisen paikan puheelle omasta lapsesta ja perheestä. Perheen kotona tapahtuvassa aloituskeskustelussa työntekijällä on ainutkertainen tilaisuus olla luomassa kuulevaa ja luottamukseen perustuvaa suhdetta perheeseen. Keskustelun yhtenä tavoitteena on, että työntekijä auttaa vanhempia valmistamaan lasta päivähoiton aloitukseen. Vanhemmille jää aikaa valmistaa ja saatella lasta päivähoitoon, kun aloituskeskustelu käydään ennen lapsen päivähoiton aloittamista. Aloituskeskustelu toteutetaan aina kasvatusyhteistyön periaatteita noudattaen: perhettä kuulevalla, kunnioittavalla, luottamusta ja dialogia rakentavalla tavalla. (Kaskela & Kekkonen 2006, 41–42.)

Tarvitaanko useampia tutustumiskäyntejä ja miten lapsi hoidon alettua kokee päiväkotiin jäämisen tai ilmentää eroikävänsä vanhemman tullessa hakemaan häntä päiväkodista riippuu lapsen persoonasta ja aikaisemmista erokokemuksista vanhemmista. Vanhemmalle kokemus voi olla myös ahdistava, joten lapsen ja vanhemman ainutkertaisen kiintymyssuhteen merkityksen ymmärtäminen ja sen kannattelu vaatii ammatillista hienovaraisuutta. Yhteistyön avainkokemuksia on vanhempien ensivaikutelma hoitopaikasta ja siellä saamastaan vastaanotosta. Ne myös avittavat perheen ja päiväkodin yhteisen kasvatustietoisuuden muodostumista. Aloituskeskustelu käydään hoitosuhteen alussa. Keskustelun tulee olla aito, yhteiseen yhteisen tietoisuuden rakentamistilaisuus. Siinä sovitaan tärkeistä yhteisistä asioista, ja vanhemmat saavat tilaisuuden kertoa lapsestaan, perheen kasvatustavoista ja hoitoon liittyvistä toiveistaan. Tulo- ja hakemistilanteissa vanhempien huomioonottaminen ja kuulumisten vaihto ovat arvokkaita tiedon vaihtamisen ja keskinäisen tutustumisen hetkiä. Keskustelut palvelevat kasvatusympäristöjen tuntemusta, lapsen arjen jakamista ja vastuun vaihtamista. Henkilökunnan ja vanhemman keskustellessa lapsen ollessa läsnä, niin hänen turvallisuuden ja luottamuksen tunteet vahvistuvat. (Koski 2012, 33.)

Lapselle päivähoiton aloitus tietää suuria muutoksia. Hänen asemansa ja sosiaalinen verkostonsa muuttuvat ympäristön muuttuessa. Toimintamallit jotka lapsi on omaksunut kotona, eivät aina toimikaan päivähoitossa samalla tavalla. Ero vanhemmista ja samanaikaisesti hänen on kyettävä

solmimaan uusia vuorovaikutussuhteita ennestään vieraisiin aikuisiin ja lapsiin. Muutokset eivät voi olla koskematta lapsen luottamuksen ja turvallisuuden tunnetta. (Koski 2012, 32.)

2.4 Kasvatusyhteistyö

Vanhempien ja päiväkodin henkilöstön välinen kasvatustyö määritellään valtakunnallisissa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa kasvatusyhteistyöksi. Kasvatusyhteistyö on henkilöstön ja vanhempien tietoista sitoutumista ja toimimista lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Kasvattajan ja vanhempien samantarvoiset, mutta sisällöltään erilaiset tiedot ja taidot toimia lapsen kanssa yhdistyvät lapsen hyvinvointia kannattelevalla tavalla yhteistyöhön perustuvassa asiakassuhteessa. Varhaiskasvatuksen tehtäväksi on laissa asetettu kotien kasvatustyön tukeminen. Työntekijä tekee aloitteen yhteistyön rakentamiseksi ja päävastuu kumppanuuden ylläpitämisestä on kasvattajalla. (Kaskela & Kekkonen 2006, 17.)

Multala toteaa, että Kaskela ja Kekkonen (2006) kirjoittavat kasvatusyhteistyön rakentuvan neljälle periaatteelle, jotka ovat kuuleminen, kunnioitus, dialogi ja luottamus. Kuulemisen periaatteella tarkoitetaan asetumista kuulemaan toisen ihmisen asiaa, ajatuksia ja puhetta. Tässä on ensisijaista myönteisen ja turvallisen ilmapiirin luominen, aito kiinnostus, empaattisuus ja rehellisyys. Kuunteleminen voi edistää hyväksymään, ymmärtämään ja kunnioittamaan toista ihmistä. Myötämielinen suhtautuminen, rehellisyys ja avoimuus viestivät toiselle kunnioittavasta suhtautumisesta. Luottamus rakentuu vähitellen, edellyttäen yhteisiä kohtaamisia ja vuoropuhelua. Ihmisen aikaisemmat kohtaamiset, työntekijän tapa suhtautua lapseen sekä vanhempien ajatuksiin, toiveisiin ja kasvatuskäsitelmiin vaikuttavat vanhemman ja työntekijöiden välisen luottamuksen syntyyn. Dialogisuudella tarkoitetaan keskustelua, jossa ei valita puolta, vaan puhutaan ja toimitaan yhdessä. Keskeistä dialogisen kasvatusyhteistyön onnistumisen kannalta on työntekijöiden yhteys omiin sisäisiin kokemuksiin, jotta hänen olisi mahdollista erottaa myös tunnetasolla oma kokemuksensa vanhempien kertomuksista. (Multala 2013, 24.)

Yhteistyön merkitystä vanhempien kanssa ei voi riittävästi korostaa. Kasvattajan asiantuntijuus liittyy yleisellä tasolla kasvatukseen, lapsen kasvuun ja kehitykseen sekä mahdollisesti myös erityisvaikeuksiin. Vanhempien asiantuntijuus on yksilökohtaista kohdistuen omaan lapseen. Kasvattajan yksittäistä lasta koskeva asiantuntemus lisääntyy kuukausien ja vuosien myötä. Kasvattajan luontainen mutta myös harjaantunut ja opittu taito kohdata vanhemmat, suhtautuminen vanhempiin sekä vanhemmille välittyvät asenteet vanhempia ja lasta kohtaan ovat ensisijaisen tärkeitä yhteistyön onnistumiselle. (Koivunen 2009, 156 –158.)

Kasvatusyhteistyön rakentumiseen vaikuttaa monet asiat ja siihen, kuinka syvälliseksi se muodostuu. Yhteistyössä on olennaista tarkastella myös sitä vuorovaikutusta, joka syntyy lapsen ja kasvattajan sekä hoito- ja kasvatusyhteisön kesken. Varhaiskasvatuksen tiedostaminen perheiden ja päivähoiton yhteiseksi, tuo se päivähoidon uudenlaisen palvelukulttuurin. Siinä työntekijä asettuu vanhemman rinnalle aikaansaadakseen vanhemmalle kokemuksen siitä, että henkilöstö toimii lasta koskevissa asioissa yhteisymmärryksessä vanhempien kanssa. Vanhemmat ja varhaiskasvattajat antavat tietojansa, taitojaan, näkemyksiään, osaamistaan ja ymmärrystään lapsen parhaaksi, yhteisesti puhuen, neuvotellen ja sopien. Edellytyksenä on, että vanhemmat ovat vastuussa kotona ja perhepiirissä tapahtuvasta hoidosta sekä kasvatuksesta ja varhaiskasvattajat siitä ajasta, jonka lapsi viettää päivähoitossa. Hoito- ja kasvatuskäytännöt kulkevat joko suoraan tai epäsuorasti kasvuympäristöstä toiseen. Arjessa avoin vuoropuhelu auttaa jakamaan hoito- ja kasvatusvastuuta, ja vanhempi voi lapsestaan erossa ollessaan jakaa lapsen päivän kokemuksia sekä tunteita olonsa turvalliseksi, kun tietää, että lapsen tarpeet ja toiveet tulevat kuuluksi, nähdyn, vastaanotetuksi ja jaetuksi. (Koski 2012, 24.)

Vanhemmilla on kasvatusyhteistyössä lastensa ensisijainen kasvatusvastuu, henkilöstöllä koulutuksen antama ammatillinen osaaminen ja tieto. Henkilöstön vastuulla on kumppanuussuhteen synty ja kehittyminen. Kaikkia päivähoiton asiakasperheitä koskee kasvatusyhteistyö, mutta sen ilmapiirin luominen on erityisen tärkeä, kun lapsella ilmenee erityisen tuen tarvetta. Vanhempien aikaisempaa laajempaa osallistumista ja osallisuutta lapsensa varhaiskasvatukseen, varhaiskasvatussuunnitelmien tekemiseen ja arviointiin sisältyvät kasvatusyhteistyöhön. Henkilöstö ja vanhemmat kumppanuusperusteisessa yhteistyössä vastavuoroisesti antavat ja vastaanottavat monipuolista tietoa lapsen päivän tapahtumista päivähoitossa ja kotona. Henkilöstö rakentaa yhteistyössä vanhempien kanssa sellaista yhteistyötä, jossa aikuiset kotona ja päivähoitossa voivat yhteisesti jakaa ja yhdistää havaintojaan ja tietojansa lapsen tavoista toimia, tehdä havaintoja aikuisten sitoutuneisuuden ja paneutuvuuden seurauksellisuudesta lapsen leikkiin ja toimintaan sekä rakentaa yhteistä ymmärrystä lapsi – aikuissuhteen emotionaalisen laadun merkityksestä lapsen hyvinvointiin ja oppimiseen. (Kekkonen 2012, 42.)

Kasvatusyhteistyöhön perustuvan yhteistyön edellytys on, että henkilöstö tuntee ja ymmärtää vanhempien kasvatuskäsitteitä arkitasoa syvällisemmin. Ymmärrys auttaa oivaltamaan, miksi joku toimii, ajattelee tai tuntee tietyllä tavalla. Työntekijä neuvottelee yhteistyösuhteessa vanhemman kanssa niistä tavoitteista, joihin lapsen tilanteessa pyritään. Neuvottelemalla mahdollistetaan vanhemmille tasavertaisempi rooli lasta koskevassa päätöksenteossa. Ammattihenkilön päätös tulkitaan ehdotukseksi, ei sanelluksi päätökseksi. Kasvatusyhteistyön perusteisessa yhteistyössä menetellään yhteistoiminnallisesti. Tehtävänä työntekijällä on lapsen edun ja äänen esille tuominen ja perheiden osallistumisen mahdollistaminen lapsen varhaiskasvatukseen. Kasvatusyhteistyö ei kuiten-

kaan merkitse roolien samankaltaistumista, vaan työntekijöiden osaamisen syventämistä lapsen kanssa työskentelyssä, että perheiden kanssa työskentelyssä. (Kekkonen 2012, 43.)

Kekkonen viittaa Poweliin (1995; 1998) kirjoittaessaan, että varhaiskasvatuksen kasvatusyhteistyössä haasteena on ratkaista kysymys siitä, miten kasvatusvuorovaikutuksessa syntyvä tieto muunnetaan henkilöstön ja vanhempien välisissä kasvatuskeskusteluissa pedagogisiksi, kasvatukselliseksi ja hoidollisiksi sisällöiksi, käytännöiksi, dokumentoiduiksi havainnoiksi ja reflektioiviksi kasvatuskeskusteluiksi. Olennaisinta toimivassa yhteistyössä on työntekijän vuorovaikutustaidoilla ja ominaisuuksilla. Kasvattajat ja vanhemmat keskustelevat aluksi lapsen fyysiseen terveyteen, turvallisuuteen ja lapsen perustarpeiden tyydytyksen liittyvistä asioista. Vanhempien vahvistunut itsearvostus ja kasvattajien vanhemmille osoittama arvostus mahdollistavat kuulemiseen ja kunnioitukseen perustuvasa vuoropuhelussa sen, että vanhemmat rohkaistuvat puhumaan myös lapsen kehityksestä, oppimisesta ja toiminnan pedagogiikasta. Yhteistyön perustuessa molemminpuoliseen sitoutumiseen, viimeisessä kehitysvaiheessa, niin kasvattajat ja vanhemmat rakentavat yhteistä ymmärrystä lapsen varhaiskasvatuksesta, sen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Vanhemmat ja henkilöstö luovat yhteisiä tavoitteita, suunnittelevat yhdessä toimintaa ja jakavat vastuuta yhteistyön toteuttamisesta. (Kekkonen 2012, 57.)

Lapsikohtaisen kasvatuskeskustelun on havaittu olevan vahvasti kiinni päivähoitossa olevan lapsen arjessa. Keskusteluissa käytiin läpi lapsen omaa toimintaa, käyttäytymistä ja kehityksen ajankohtaisia kysymyksiä. Keskusteluissa lapsen oma ääni ja subjektiivisuus tulivat kuitenkin vain niukasti esiin. Kasvattaja hallitsi hyvin sujuneissa keskusteluissa keskustelutilaa ja vanhemmille jäi täydentäjän ja myötäilijän rooli. Keskustelut jotka liittyvät tuonti- ja hakutilanteisiin ovat luonteeltaan tervehdysluonteisia ja rutiininomaisia, ja niissä vaihdetaan tietoa lapsen käyttäytymisestä, terveydestä ja toiminnasta. Henkilöstö joutuu lapsen saapumis- ja lähtötilanteissa jakamaan huomionsa samanaikaisesti yksittäiselle lapselle, valvomaan koko lapsiryhmää ja vaihtamaan kuulumisia usein yhtä useamman vanhemman kanssa. (Kekkonen 2012, 59)

2.4.1 Kasvatusyhteistyö laissa

Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen linjauksista on ensimmäinen kansallinen, henkilöstön ja vanhempien välisen yhteistyön kasvatusyhteistyön linjauksista. Varhaiskasvatuksessa on periaatepäätöksen mukaan ensisijaisia, lasten, varhaiskasvatuksen henkilöstön sekä vanhempien vuorovaikutus ja kasvatuksellinen yhteistyö. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä lasten päivähoito määritellään varhaiskasvatuspalveluksi, jossa yhdistyvät lapsen oikeus varhaiskasvatukseen ja vanhempien oikeus saada lapselleen hoitopaikka. Lasten päivähoitolaissa

jaisena tehtävänä on tukea lasten vanhempia heidän kasvatustehtäväänsä. (Kekkonen 2012, 32.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa todetaan, että yhteistyöllä tuetaan lapsen varhaiskasvatuksen järjestämistä siten, että jokainen lapsi saa oman kehityksensä ja tarpeidensa mukaista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Varhaiskasvatuksen järjestäjillä on vastuu yhteistyön toteutumisesta ja suunnitelmallisuudesta sekä yhteistyön toteutuksesta monialaisesti tarvittaessa. Varhaiskasvatuksessa huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on tärkeä merkitys. Sen tavoitteena on huoltajien ja henkilöstön yhteinen sitoutuminen lasten terveen ja turvallisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseen. Kasvatusyhteistyötä tukevat luottamuksen rakentaminen sekä tasa-arvoinen vuorovaikutus ja keskinäinen kunnioitus. (Opetushallitus 2016, 32.)

Kasvatusyhteistyön edellytykset, tavoitteet ja toteuttamisen periaatteet ja vastuut määritellään Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa. Henkilöstön ja vanhempien väliselle yhteistyölle asetetaan selkeitä laatuvaatimuksia kuten: yhteistyön tulee olla kiinteää, sitoutunutta, keskinäistä luottamusta luovaa, tasavertaista ja osapuolia kunnioittavaa. Lapsen tarpeet, oikeudet ja etu, perhekohtainen toteuttaminen ja vanhempien kanssa ja kesken käytävät kasvatuskeskustelut ohjaavat kumppanuutta. Lapsen tuen tarve on tavoitteena tunnistaa mahdollisimman varhain ja ylläpitää ongelmatilanteissa kasvatusyhteistyön ilmapiiriä. Päivähoitolainsäädännön uudistus mahdollisti yhteistyön ihanteen kirjaamisen lasten päivähoitoa ohjaaviin asiakirjoihin, siinä perheille turvattiin subjektiivinen oikeus saada lapselleen päivähoitopaikka. (Kekkonen 2012, 30.)

Lapsi nähdään kiinteänä osana perhettään päivähoidon perhettä painottavassa tulkinnassa. Kolmiosuhteeksi laajenevassa vuorovaikutuksessa osapuolena ovat lapsi, vanhempi ja kasvattaja. Lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisen mahdollistaa kasvatushenkilöstön ammatillisen asiantuntemuksen ja vanhempien omaa lasta koskevan tietämyksen yhdistäminen. Kontekstuaalisen teorian mukaan perhelähtöisyys tulkitaan varhaiskasvatuksen ammatillisuudeksi, jossa korostetaan lapsen kasvuympäristöjen välistä tiivistä yhteistyötä. (Kekkonen 2012, 32.)

Lasten huoltajilla tulee olla edellytys ottaa osaa varhaiskasvatuksen toiminnan ja kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun ja kehittämiseen yhdessä henkilöstön ja lasten kanssa. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään hyväksi huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä. Yhteistyö voi tukea myös huoltajien molemminpuolista vuorovaikutusta. Huoltajien verkostoituminen ja avoin toiminta erilaisissa tilaisuuksissa vahvistaa yhteisöllisyyttä ja antaa tukea henkilöstön työlle. (Opetushallitus 2016, 33.)

2.4.2 Vuorovaikutus kasvatusyhteistyössä

Hyvä vuorovaikutus vaatii tiettyjen asenteiden toteutumista. Asenteessa on aina jokin idea tai ajatus. Siihen liittyy lisäksi tunne asian tärkeydestä ja sen täytyy toteutua jollain tavoin myös käytännössä. Ihmissuhteita vääristävä voima asenteissa on suuri erityisesti silloin, kun ääneen lausuttu asenteet ovat muuta kuin toteutetut. Työyhteisössä tulisi miettiä tarkasti asenteita, joiden varassa työtä tehdään. (Kiesiläinen 2004, 79.)

Arvot ovat vuorovaikutustyössä viittoja, jotka ohjaavat työn suuntaa. Niiden on jollain tavoin kuitenkin heijastuttava työn tavoitteissa ja toteuttamisessa. Käytäntöä lähempänä ovat arvostukset ja asenteet ja siksi niiden ääneen pohdinta ja arviointi yhteisöissä ovat välttämätöntä. Vuorovaikutusvastuu on aina vuorovaikutuksen ammattilaisilla, mutta se ei kuitenkaan tarkoita kodin tehtävien ottamista tai kodin vastuun kantamista, vaan vastuuta siitä vuorovaikutuksesta jota perhe ja ammatti-ihmiset toteuttavat. (Kiesiläinen 2004, 79–81.)

Vanhempien ja ammattilaisten välisessä vuorovaikutuksessa on pitkään panostettu aloitusvaiheeseen ja luottamuksen saavuttamiseen. Vuorovaikutussuhteen kehittyminen ja lujittuminen ovat jääneet vähäisemmälle huomiolle. Kasvatusyhteistyön idea on haastaa sekä vanhemmat että ammattilaiset panostamaan vuorovaikutussuhteen syventämiseen. (Kari-la, Alasuutari, Hännikäinen, Nummenmaa 2006, 104.)

Vanhempien kanssa tapahtuva keskinäinen vuorovaikutus yleensä keskustelun välityksellä. Pyrittäessä todelliseen kaksisuuntaiseen kommunikaatioon, täytyy tietoisesti karttaa vaillinaisia tai kätkeytyjä viestejä. Viestien oikeaa ymmärtämistä ja tulkittamista parantaa, kun kommunikaatio on suoraa, asiallista ja ystävällistä. Kyky kommunikoida, vastaanottaa ja lähettää viestejä, edellyttää se päivähoidon henkilöstöltä oman kommunikointikyvyn jatkuvaa arviointia ja kehittämistä, riskinottoa sekä omien ja vanhempien vastareaktioiden ennakoimista ja tunnistamista. Kommunikaatiossa on keskeistä, miten puhutaan ja kuunnellaan. Ongelmien ratkaisussa ja yhteistyön edistämiseksi tärkeä työväline on kuuntelu. Vanhempien huomattessa, että heitä kuunnellaan, rohkaistuvat he kertomaan enemmän asioista ja keskustelu muodostuu syvällisemmäksi. Vanhempia syyllistää negatiivinen palaute lapsen käyttäytymisestä, kun taas asia ilmaistuna rakentavasti auttaa yhdessä ratkaisemaan ongelmaa. (Koski 2012, 24–25.)

Keskinäistä kumppanuutta ja kasvatusvuorovaikutusta kasvattajat ja vanhemmat rakentavat spiraalimaisesti etenevinä molemmin puolisina keskustelualoitteina. Osapuolten keskinäisen luottamuksen kasvaessa keskustelujen aiheet ja sisällöt laajenevat ja syvenevät sitä mukaan. Empatiolla on tärkeä tehtävä vuorovaikutustiedossa. Empaattisuus auttaa asettumaan toisen ihmisen asemaan, tunteisiin ja tilanteeseen sekä kokemaan asioita toisen ihmisen näkökulmasta. (Kekkonen 2012, 58.)

Kommunikaatio ihmisten välillä on tiedon välittämisen lisäksi myös ihmishuoneprosessi. Kommunikaatiota on sanallista, että sanaton. Ihmisten välisestä kommunikaatiosta sanallinen taso edustaa vain pienen osan ihmisten välisestä kommunikaatiosta. On tärkeä kiinnittää huomiota sanallisen viestinnän selkeyteen ja yksiselitteisyyteen, sillä vastaanottaja saattaa tulkita viestin hyvin eri tavalla kuin lähettäjä. Vastaanottajan antamasta palautteesta voi tehdä johtopäätöksiä siitä, onko hän selittänyt viestin sisällön juuri lähettäjän toivomalla tavalla. Sanallisen ja sanattoman viestinnän ollessa epäsuosoinnussa herättää se epäluottamusta ja aiheuttaa vastaanottajalle tulkintavaikeuksia. Päiväkodin pyrkiessä tarkoituksellisesti tasavertaiseen yhteistyöhön vanhempien kanssa, on kommunikoinnin myös viestittävä tätä ajatusta vanhemmille. Tasavertaisen yhteistyön kommunikointi täytyy välittyä niin sanallisen kuin sanattoman viestinnän kautta. (Koski 2012, 24.)

Kasvatuksellinen vuorovaikutus, jossa kohtaavat julkisen kasvatuksen ja perheen lasta, lapsuutta ja kasvatusta koskevat ajattelutavat ja käytännöt, muodostaa eräänlaisen rajapinnan. Keskinäisen vuorovaikutuksen on oltava tasavertaisen avointa, jotta päiväkodin toiminta olisi lapselle merkityksellistä ja lapsen kehitystason huomioon ottavaa sekä vanhempien kasvatuskäsityksiä tukevaa. Karila ja Nummenmaa (2006,69) luonnehtivat onnistunutta yhteistyötä työntekijän ja vanhemman välillä kannattelevaksi ja ratkaisukeskeiseksi. Kohtaamisissa luodaan parhaimmillaan perheiden arjen kannalta sellaista välittämisen kulttuuria, jossa jokaisella on tilaa tuoda esiin sekä huolen että ilon aiheet. Lapsi kokee olevansa tärkeä ja hänestä välitettävän, kun hän huomaa hänelle tärkeiden aikuisten pohtivan kasvatustilanteita antaen toisilleen tukea. (Koski 2012, 23.)

2.4.3 Vanhempien osallisuus kasvatusyhteistyössä

Osallisuus on monitasoinen tuntemisen, kuulumisen ja tekemisen kokonaisuus, jossa on keskeistä luottamus, sitoutuminen ja kuulluksi tuleminen. Se on yksilöllinen kokemus kuulumisesta yhteisöön ja yhteiskuntaan. (Särkelä-Kukko & Rouvinen-Wileniuksen 2014, 9.) Vanhempien osallisuutta esitetään lisättäväksi oman lapsen varhaiskasvatuksessa. Vanhemmilla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa yksikön varhaiskasvatussuunnitelman sisältöön sekä osallistua sen arviointiin. Heille tulee järjestää tilaisuuksia keskustella sekä oman lapsensa varhaiskasvatuksesta, että yhdessä muiden vanhempien kanssa yksikön tai lapsiryhmän hoito- ja kasvatustoiminnasta. Vanhemmilla on oikeutettu saamaan lapselleen päivähoitopaikka sekä muuta palvelua ja tukea. Viime kädessä perhe määrittää lapsensa varhaiskasvatustarpeen. Henkilöstöllä on vastuu luoda sisällölliset ja rakenteelliset edellytykset vanhempien osallisuudelle varhaiskasvatuksessa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 25.)

Vanhemmalla jää oikeus osallisuuteen lapsensa varhaiskasvatuksesta, vaikka he irrottautuvat yhdessäolosta lapsen kanssa siksi ajaksi, kun lapsi jää päivähoidon. Vanhemman osallisuus tarkoittaa yhtä lailla konkreettista osallistumista ja toimintaa lapsen varhaiskasvatuksessa. Tavoitteena on vahvistaa konkreettisen osallistumisen ohella vanhemman kokemuksellista osallisuutta, sitoutumista lapsensa elämään myös varhaiskasvatuksessa. Vanhempien osallisuuteen kutsuminen edellyttää varhaiskasvattajilta aloitteellisuutta ja vastavuoroisuutta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26.)

Merkityksellistä vanhempien osallisuuteen kannustamisen kannalta on, millaista tietoa vanhempi päivähoitosta saa sekä miten perheiden ääni päivähoitossa kuuluu. Jo ennen asiakkaaksi tuloa on tiedon saaminen tärkeä, mutta korostuu perheen siirtyessä palvelujen käyttäjäksi. Tiedottamisen kulttuuri on pitkälle kehittynyt päivähoitossa ja perheet saavat hyvin tietoa kunnan varhaiskasvatuspalveluista ja hoitoyksikön toiminnasta, tiedottaminen jää usein yksisuuntaiseksi ja perheille jää informaation vastaanottajan rooli. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26.)

Kasvatusyhteistyössä haetaan ja tuotetaan molemminpuolisen tiedonvaihdon kulttuuria. Päivähoitosuhteen alussa muun muassa vahvistetaan vanhempien osallisuutta. Työntekijä ottaa yhteyttä perheeseen ennen lapsen tuloa päivähoidon ja ehdottaa perheille aloituskeskustelun käymistä perheen kotona tai päiväkodissa. Yhteistyössä vahvistetaan perhe ja lapsikohtaisen kokemuksellisen tiedon vaihtoa ja saantia kaikille jaettavaan, yhteisen varhaiskasvatustiedon vastapainoksi. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26.)

Vanhemmilla tulee olla tilaisuus osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun. Suunnitteluun osallistuminen tarkoittaa henkilöstön ja vanhempien välistä dialogia kasvatusarvoista, kasvatuskäsityksistä, kasvatusmenetelmistä. Vanhempien osallistuessa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, nousevat esiin erilaiset näkemykset hyvästä yhteistyöstä ja toimivasta yhteistyösuhteesta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26.)

Vanhempi voi ottaa osaa päivähoiton toimintaan olemalla mukana kasvatuskeskusteluissa, vanhempainilloissa, juhlien ja tapahtumien järjestämisessä. Vanhempi osallistuu myös päivittäisessä tuonti- ja hakutilanteiden kautta lapsen hoitopäivän aloituksen ja lopetuksen rutiineihin. Vanhemmat voivat edesauttaa päätökseen sitä, miten lapsen varhaiskasvatusta toteutetaan tai mitkä voivat olla lapsen erityisen tuen sisällöt ja muodot. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26.)

Tärkeäksi vanhempien osallisuudessa nousee kokemuksellinen puoli, vanhemman tunne siitä, että myös hän kuuluu varhaiskasvatusyhteisöön, jonka jäsen hänen lapsensa on. Vastavuoroisen tiedonvaihdon, merkityksellisten kohtaamisten ja tunnepohjaisen sitoutumisen kautta syntyy kokemuksellinen osallisuus. Osallisuus tarkoittaa omakohtaisesta sitoutumi-

sesta nousevaa vaikuttamista asioiden kulkuun ja vastuun ottamista seurausiksi. Lähtökohtana osallisuudelle voidaan pitää yhteisen kokemuksen ja tietämyksen vaihtoa ja jakamista. (Kaskela & Kekkonen 2006, 27.)

Vanhemmat voivat tulla osalliseksi useilla eri tavoilla lapsensa toimintaan. Päivähoidossa tiedotetaan nykyään aktiivisesti omasta toiminnasta ja kutsutaan vanhempia seuraamaan tai jopa osallistumaan päivittäiseen toimintaan, niin käytännössä se ei ole useinkaan mahdollista vanhemmille. Sen vuoksi toimintaa tulisi dokumentoida ja siten tehdä sitä avoimemmaksi. Hyviä, vanhempia osallistavia dokumentteja ovat toiminnasta otetut valokuvat, erilaiset tarinat ja kuvitukset siitä, mitä päivähoitossa tapahtuu. Varsinkin lasten omat tuotokset kiinnostavat vanhempia, joista he saavat konkreettisen kokemuksen siitä, mitä on päivän, viikon tai toimintakauden aikana tehty. (Kaskela & Kronqvist 2007, 25)

3 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Kasvatusyhteistyö ja siihen liittyvä toiminta on ollut aiheena moniin opinnäytetöihin ja pro graduihin. Merja Moision (2015) tutkimus tutki kasvatusyhteistyön toteutumisesta päiväkodin vanhempien näkökulmasta. Lisäksi siinä selvitettiin mitkä viestinnän tavat ovat vanhemmille sopivimmat sekä tarkasteltiin äitien ja isien vastauksia erikseen ja tutkittiin, löytyykö niistä merkitseviä eroavaisuuksia. Tutkimuksessa selvisi, että vanhemmat olivat hyvin tyytyväisiä kasvatuskumppanuuden toteutumiseen sekä työntekijöiden taitoon kuunnella ja keskustella. Äitien ja isien kannanotoissa ei ollut tilastollisesti merkittäviä eroja.

Riina Lehtipään gradu (2007) tarkasteli vanhempien ja päivähoitohenkilökunnan välistä kasvatusyhteistyötä vanhempien omien näkemysten ja kokemusten pohjalta. Tutkimuksessa selvisi, että vanhemmat olivat kaiken kaikkiaan varsin tyytyväisiä lapsensa päivähoitoon sekä henkilökunnan ja vanhempien väliseen yhteistyöhön. Vanhemmat arvioivat positiivisimmin yhteistyön luottamuksellisuutta ja avoimuutta, kun taas vanhemmuuden tukeminen näyttäytyi vähemmän myönteisessä valossa.

Mia Koivusen gradu (2005) tutkimus kuvasi sitä, millaisia käsityksiä päiväkotilasten vanhemmilla on kasvatusyhteistyöstä sekä kasvatuksesta. Vanhemmat painottivat omaa ensisijaista kasvatusvastuuta lapsesta, mutta kohottivat päiväkodin henkilökunnan roolin merkittäväksi tekijäksi lapsen elämässä. Vanhempien puheesta nousivat yhteistyön keskeisenä toiminta-ajatuksena päiväkodin kanssa tehtävät lapsen kasvatussuunnitelmat ja keskustelut. Kasvatusyhteistyön lähtökohtana pidettiin avointa ja luottamuksellista vuorovaikutusta ja korostettiin keskustelukulttuurin merkittävää roolia päivittäisissä kohtaamisissa.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tässä tutkimuksessa selvitin mitä kokemuksia ja odotuksia vanhemmilla on kasvatusyhteistyöstä. Valitsin tutkimusjoukon eteläsuomalaisen päiväkodin lasten vanhemmista. Aluevastaava antoi suostumuksen tähän aiheeseen ja tutkimusluvan pyysin varhaiskasvatuksen johtajalta. Tutkimuksen kysely- ja laadullisen aineiston keräsin keväällä 2016. Tutkimukseni tavoitteena oli selvittää miten vanhemmat kokevat kasvatusyhteistyön toteutuvan päiväkodissa.

Tutkimuskysymykseni on:

Mitä kokemuksia ja odotuksia vanhemmilla on kasvatusyhteistyöstä?

4.1 Aiheen valinta

Tutkimukseni aiheeksi valikoitui kiinnostus kasvatusyhteistyöhön ja sen toteutumiseen päiväkodissa. Työskentelen itse tutkimuskohteena olevassa päiväkodissa lastentarhanopettajana. Kiinnostustani lisäsi vielä se, että kaupungin varhaiskasvatuksessa on alettu panostamaan kasvatusyhteistyöhön henkilöstöä kouluttamalla sekä aloittamalla kotikäynnit uusien lasten perheiden luona. Siten syntyi ajatus kartoittaa, mitä kokemuksia ja odotuksia päiväkodin lasten vanhemmilla on kasvatusyhteistyöstä.

4.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimukseni on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2006, 152–155) toteavat, että laadullisessa tutkimuksessa on lähtökohtana todellisen elämän kuvaaminen. Kohdetta pyritään tutkimaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on pyrkimyksenä löytää tai paljastaa tosiasioita mieluummin kuin todentaa jo olemassa olevia totuuksia tai väittämiä. Kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti, ei satunnaisotoksen menetelmää käyttäen. Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimuksen lähtökohtana on kuvata todellista elämää. Menetelmänä se pyrkii kokonaisvaltaiseen tiedonhankintaan ja aineisto kootaan todellisissa tilanteissa.

Laadullisen tutkimukseni analyysimenetelmänä oleva fenomenografian tarkastelun kohteena ovat ihmisten erilaiset tavat kokea jokin asia, erilaiset käsitykset jostain asiasta tai erilaiset tavat ajatella jotain asiaa. Fenomenologisen analyysin edellytyksenä on tutkijan avoimuus: tutkimuskohdetta pyritään lähestymään ilman ennalta määrättyjä odotuksia, määritelmiä tai teoreettista viitekehystä. Fenomenologinen analyysi voi perustua tutkimuskohteen tarkastelun ohella tutkijan itsensä ja omien kokemusten ja ymmärrysprosessien tarkastelusta. (Koppa 2015)

Kasvatusyhteistyö on aiheena laaja ja moneen suuntaan ajatuksia synnyttävä aihe. Ilmiön monisäikeisyys ei varmastikaan tule yhtä selvästi esille kyselyllä kuin haastattelemalla. Haastattelemalla voin tehdä tarkentavia kysymyksiä ja tuoda vastaajilta suullisesti ajatuksia joita he eivät mahdollisesti osaa tuoda kirjoitettuna ilmi. Hirsjärven ym. (2006, 193, 197) mukaan haastattelu on ainutlaatuinen tiedonkeruumenetelmä siinä suhteessa, että siinä ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa. Muihin tiedonkeruumenetelmiin verrattuna haastattelun etuna voidaan sanoa, että siinä voidaan säädellä aineiston keruuta joustavasti tilanteen edellyttämällä tavalla ja vastaajia myötäillen. Teemahaastattelulle on tyypillistä, että haastattelun teema-alueet ovat tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuvat. Kasvatus- ja yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa käytetään paljon teemahaastattelua, koska se vastaa hyvin monia kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtia.

Teemahaastattelussa pyritään löytämään merkityksellisiä vastauksia tutkimuksen tarkoituksen ja ongelmanasettelun tai tutkimustehtävän mukaisesti. Etukäteen valitut teemat perustuvat tutkimuksen viitekehukseen eli tutkittavasta ilmiöstä jo tiedettyyn. Teemahaastattelun avoimuudesta riippuen, teemojen käsittämien kysymysten suhde tutkimuksen viitekehyksessä esitettyyn kuitenkin vaihtelee näkemyksellisten ja kokemusperäisten havaintojen sallimisesta varsin tiukasti vain etukäteen tiedetyissä kysymyksissä pitäytymiseen. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 75.) Haastattelun runko liitteenä.

4.3 Aineiston hankinta

Aineiston hankintaan käytin teemahaastattelua. Halutessamme tietää, mitä ihminen ajattelee, on järkevää kysyä sitä häneltä. Teemahaastattelu eli puolistrukturoitu haastattelu on avoimuudessaan lähellä syvähaastattelua. Siinä edetään tiettyjen keskeisten etukäteen valittujen teemojen ja niihin liittyvien tarkentavien kysymysten varassa. On sekä makukysymys että laadullisen tutkimuksen perinteisiin liittyvä kysymys, että pitääkö kaikille haastateltaville esittää kaikki suunnitellut kysymykset, pitääkö kysymykset esittää tietyssä ja samassa järjestyksessä, pitääkö sanamuotojen olla jokaisessa haastattelussa samat. Teemahaastattelulla toteutetusta tutkimuksesta yhdenmukaisuuden vaaten aste vaihtelee. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 72,75.)

Keskustelunomaisessa teemahaastattelussa käydään läpi ennalta suunniteltuja teemoja. Puhumisjärjestys teemahaastattelussa on vapaa, eikä kaikkien haastateltavien kanssa välttämättä puhuta kaikista asioista samassa laajuudessa. Haastattelussa tutkijalla on mukanaan mahdollisimman lyhyet muistiinpanot käsiteltävistä teemoista, jotta hän voi keskittyä keskusteluun, ei papereiden tavaamiseen. Haastattelun kohdentaminen juuri tiettyihin teemoihin, edellyttää se huolellista aihepiiriin tutustumista ja haastateltavien tilanteen tuntemista. Teemat valitaan tutkittavaan aiheeseen perehtymisen pohjalta. Haastateltavien valitsemiseen tulee suh-

tautua harkinnalla. Haastateltaviksi tulee valita sellaisia ihmisiä, joilta arvelaan parhaiten saatavan aineistoa kiinnostuksen kohteena olevista asioista. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006)

Haastattelut toteutettiin huhtikuun 2016 aikana. Tämä ajankohta päätettiin osaksi minun lomani vuoksi ja osaksi siksi, että haastateltavat eivät olleet vielä jääneet kesälomalle. Ryhmien henkilöstö ehdotti ryhmistään yhden mahdollisen ehdokkaan haastateltavaksi, jonka jälkeen kysyin heiltä suostumuksen siihen. Haastateltavien kanssa sovittiin sopiva ajankohta haastatteluun ja annettiin heille haastattelun aihe tiedoksi. Yksi haastateltavista ei saapunut sovittuna ajankohtana, joten hänen tilalleen otin toisen henkilö. Haastattelut tapahtuivat päiväkodilla ryhmätilahuoneessa rauhallisessa ympäristössä. Ennen haastattelua haastateltavat allekirjoittivat lupapaperin, joka sisälsi luvan haastatella heitä opinnäytetyötäni varten. Haastattelu nauhoitettiin sanelukoneelle ja tallennettiin muistitikulle. Hirsjärvi & Hurme (2010, 92) toteavat, että haastattelujen nauhoittaminen mahdollistaa haastattelujen sujuvan tauotta. Se takaa haastatelijan osallistumisen avoimeen keskusteluun sekä haastattelun aikaisten näkökohtien taltioimiseen ja palaamiseen siihen myöhemmin.

4.4 Aineiston analysointi

Haastattelu aineiston analysointi aloitin litteroimalla haastattelut. Hirsjärvi ym. (2006, 210) toteavat teoksessaan, että tallennettu laadullinen aineisto on useimmiten tarkoituksenmukaista kirjoittaa puhtaaksi sanasanaisesti. Litterointi on mahdollista tehdä koko kerätyistä aineistosta tai valikoiden, esimerkiksi teema-alueiden mukaisesti. Aineiston litteroiminen on tavallisempaa kuin päätelmien tekeminen suoraan äänitteeltä. Litteroinnin tarkkuudesta ei ole yksiselitteistä ohjetta. Ennen litterointiin aloittamista on tiedettävä, minkälaista analyysia aiotaan tehdä. Litteroitua ainesta kertyi 20 sivua.

Haastattelun analysoin laadullisen sisällönanalyysin avulla. Tuomen ja Sarajärven(2013)(2013) mukaan sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä. Sisällönanalyysin avulla voidaan tehdä monenlaista tutkimusta. Tutkimuksen aineisto kuvailee tutkittavaa ilmiötä ja analyysin pyrkimys on luoda sanallinen ja selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. Aineisto pyritään järjestämään sisällönanalyysillä tiiviiseen ja selkeään muotoon kadottamatta sen sisältämää informaatiota. Laadullisen aineiston erittelyllä on tarkoitus lisätä informaatioarvoa, koska hajanaisesta aineistosta pyritään luomaan mielekästä, selkeää ja yhtenäistä informaatiota. Materiaalin laadullinen käsittely perustuu loogiseen päättelyyn ja tulkintaan, jossa materiaali aluksi hajotetaan osiin, käsitteellistetään ja kootaan uudestaan uudella tavalla loogiseksi kokonaisuudeksi. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 91, 108.)

Litteroinnin jälkeen luin haastatteluaineiston useita kertoja, jonka jälkeen järjestettiin laadultaan samamerkityksiset yhdeksi asiakokonaisuudeksi

verraten niitä tutkimuskysymykseen. Saaranen-Kauppinen & Puusniekka (2006) toteavat, että laadullisen tutkimuksen kontekstissa kuulee monesti puhuttavan siitä, että aineistosta "nousee" jotain. On tietysti johdonmukaista, että tekstimassasta alkaa erkaantua ja jäädä mieleen usein toistuvia seikkoja, kun tekstejä lukee läpi useita kertoja. Aineistosta voi nousta monenlaisia seikkoja tutkijan ajattelun avulla, ei itsestään. Siitä ei nouse mitään, jos sitä ei käydä perusteellisesti ajatuksen kanssa läpi. Tutkimusongelmaan on etsittävä ratkaisua, eli kysyttävä, mitä sellaista aineistossa on, joka liittyy tutkimustehtävään. Toisaalta laadullisen aineiston analyysi antaa vapautta luoda oman tiensä, mutta toisaalta tämä vapaus voi koitua vankeudeksi lukuisten vaihtoehtojen keskelle. On kuitenkin palkitsevaa käsittää, ettei analyysi ole jotain ylevää ja tavallisen ihmisen saavuttamattomissa. Analyysi voidaan käsittää näkökulmien ottamiseksi ja aineiston tiivistämiseksi eri tavoin. Lisäksi analyysi voidaan nähdä tapana käydä systemaattisesti aineistoa läpi etsimällä joko sisällöllisiä tai rakenteellisia yhteneväisyyksiä ja eroja.

Tuomi ja Sarajärvi (2013) toteavat teoksessaan, että teemoittelussa on kyse laadullisen aineiston pilkkomisesta ja ryhmittelystä erilaisten aihepiirien mukaan. Siten on mahdollista vertailla tiettyjen teemojen esiintymistä aineistossa. Kun aineiston keruu on tapahtunut teemahaastattelulla, on aineiston pilkkominen suhteellisen helppoa, koska haastattelun teemat muodostuvat jo itsessään jäsenyyksen aineistoon. (Sarajärvi & Tuomi 2013,93)

Analyysitapojen valinta ei määräydy automaattisesti jonkin säännön mukaan. Aina ei ole selvää, milloin koottua aineistoa aletaan analysoida ja kuka analyysin tekee. Useimmiten ajatellaan, että analyysi tehdään sen jälkeen, kun aineisto on kerätty ja järjestetty. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa, erityisesti kenttätutkimuksessa, joissa aineistoa kerätään monissa vaiheissa ja usein rinnakkaisesti eri keinoin, analyysia ei tehdä vain yhdessä tutkimusprosessin aikana vaan pitkin matkaa. (Hirsjärvi ym. 2010, 211.)

4.5 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimus tehtiin päiväkodissa, jossa työskentelen. Aiheen valinta nousi omasta työstäni ja kiinnostuksestani aiheeseen. Kasvatusyhteistyö on tärkeä tutkimuskohde etenkin siitä lähtien kun siitä kehittyi merkittävä tekijä varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyön tekijänä olen työroolini vuoksi kiinnittänyt erityistä huomiota analysoidessani tuloksia, etten anna omien mielipiteiden vaikuttaa analyysin tuloksiin. Tuomi ja Sarajärvi (2013, 134) toteavat, että laadullisen tutkimuksen luotettavuuskeskustelussa nousevat hyvin nopeasti esiin kysymykset totuudesta ja objektiivisesta tiedosta. Näkemykset totuuden luonteesta vaikuttavat siihen, miten tutkimuksen luotettavuuskysymyksiin suhtaudutaan.

Tutkimuslupaa hain ennen opinnäytetyön toteuttamista kaupungin varhaiskasvatuksen johtajalta. Haastateltavat valittiin ryhmistä jossa en itse työskentele. Kyseisten ryhmien henkilöstö ehdotti haastateltava ehdokkaat, joille kävin kertomassa asiasta ja samalla kysyin luvan suullisesti. Ennen varsinaista haastattelutilannetta haastateltavat allekirjoittivat lupalomakkeen lupautuen osallistua opinnäytetyötä varten tehtyyn haastatteluun.

Haastattelukysymykset etenivät kunkin haastateltavien kohdalla osittain eri järjestyksessä ja hiukan erimuotoisina liittyen haastateltavien sen hetkisiin vastauksiin. Kysymysten asettelussa olin tarkka, jotta ne eivät olisi johdattelevia. Hirsjärvi (2006) ym. toteavat, että tutkijan on tutkimusprosessin aikana hyödyllistä tarkkailla aika ajoin syventyneesti omaa menettelyään, pohtia esimerkiksi haastattelutilanteen kulkua ja omaa osuuttaan siihen. Nämä pohdiskelut voivat johtaa muutoksiin menettelyssä.

Kirjasin haastattelutekstit tarkkaan sanelukoneelta ja kirjasin sisällön juuri sellaisenaan opinnäytetyöhöni. Opetus ja kulttuuriministeriön ylläpitämä Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2012, 6) toteaaakin, että tutkimuksessa noudatetaan tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja eli rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta tutkimustyössä ja tulosten tallentamisessa. Jokainen tutkija vastaa itse ensisijaisesti hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta.

Luin haastattelutekstit moneen kertaan ja pyrin keräämään tutkimusaineistoon kaiken oleellisen. Analysoin tekstin yksityiskohtaisesti ja laitoin vanhempien vastauksia analyysin tueksi vahvistamaan kerrontaa. Hirsjärvi (2006) ym. kertovat teoksessaan, että tutkija on velkaa lukijoille uskottavan selityksen aineiston kokoamisesta ja analysoinnista. Kun tekemiset kerrotaan yksityiskohtaisen tarkkaan niin tutkimustulokset tulevat selkeämmiksi ja ymmärrettävämmiksi.

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Kasvatusyhteistyö käsitteenä

5.1.1 Vuorovaikutus

Tutkimus toi esille vanhempien näkemyksiä kasvatusyhteistyöstä käsitteenä. Vuorovaikutuksen merkitys nousi esiin useammalta haastateltavalta. Vanhempien vastauksista kävi ilmi myös vuorovaikutuksen merkitys jokapäiväisessä kanssakäymisessä. Kasvatusyhteistyön katsottiin olevan päivittäistä ajatustenvaihtoa puolin ja toisin lapsen asioista

Se on mun mielestä se on sellasta vuorovaikutusta vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan kanssa, että niistä lapsen asioista puhutaan ihan just niin kun päivittäin kun näkee.

Sanotaan asiat suoraan siinä vuorovaikutuksessa esimerkiksi, jos meidän lapsella on, vaikka jotain ongelmia täällä päiväkodissa niin mun mielestä pitää olla avointa ja pitää kertoa, jos lasta on esimerkiksi jäähytetty ja mistä syystä.

Kasvatusyhteistyö on on sellainen avoin keskusteluyhteys. Se, että vanhempia kuunnellaan, kysellään. Että täältäpäin tulee tietoa, mitä on tapahtunut, mitä on tehty.

Avoin vuorovaikutus koettiin kuuluvan tärkeänä osana kasvatusyhteistyöhön. Mia Koivusen gradussa todetaan (2005) myös, että vanhemmat korostivat avointa ja luottamuksellista vuorovaikutusta kasvatusyhteistyön lähtökohtana.

5.1.2 Yhdessä kasvattamista

Vanhempien haastattelujen analyysin tuloksena korostui yhteistyön merkitys kasvatuksessa. Kasvatusyhteistyö on lapsen kasvattamista yhdessä yhteiskunnan jäseneksi. Se on myös yhdessä työskentelyä eri tahojen kanssa ja yksi vanhemmista totesi myös aviopuolison kanssa tehtävän yhteistyön olevan kasvatusyhteistyötä.

On se sitten puoliso ja minä niin me ollaan kasvatusyhteistyössä, koska meillä on se yhteinen lapsi ja lisäksi kaikki oheinen missä lapsi viettää aikaansa.

Haastattelussa todetaan yhteistyön olevan avointa yhdessä työskentelyä, ilman toiselta salailua. Yhteistyössä pitää olla selvät ja selkeät toimintamallit joiden mukaan toimitaan.

Kasvatusyhteistyö, se on sitä, että työskennellään yhdessä eri tahojen kanssa sillai niin kun että ei salailla keltään mitään ja pidetään niin kun tavallaan kun on joku sääntö tai toimintamuoto niin että se on niin kun sama. Että ei yks sano sitä ja toinen sano tätä ja sitten ei oikein tiedä miten toimitaan, että on sellaiset selvät ja selkeät toimintamallit ja toimitaan sitten niiden mukaan.

Ehdottomasti samat säännöt, samat periaatteet kotona kuin päiväkodilla, se on niin ku ihan ehdoton sääntö, että jos toisessa on kielletty jotakin, niin se pitää olla myös toisessa

kielletty. Jos ihmiset vaihtuu, niin ne samat säännöt pitää pätee.

Meillä on selkeet säännöt mitä tapahtuu jos lyö, jos satuttaa toista. Niin musta välillä tuntuu, että täällä ei välillä uskalleta kertoa, että täällä on sattunut jotain. Tulee vähän sellainen tunne, että ne rupee pehmitteleen mua, että asia on hoidettu ja sanon, että hyvä että asia on hoidettu, niin vanhempien kuuluu aina tietää. Vaikka mä tiedän, että pienen lapsen syy-seuraus-suhde ei ole vielä selvillä, niin silti se vaikuttaa meillä kotona tiettyihin asioihin, et se harjoittelee sitten kantapään kautta niitä asioita.

Tutkimus osoitti kasvatusyhteistyön olevan sitä, että ymmärrys lapsesta välittyy molemmin puolin kasvattajan kanssa. Saatetaan vanhemmille tietoa lapsesta reaaliaikaisesti ja avoimuutta noudattaen.

Että ei tarvitse odottaa, että jos se lapsi on ruvennut tekemään jotakin, että se lapsi itte ratkasee sen ongelman vaan voi mainita vanhemmille, että meillä on pieni huoli nyt tämmösestä. Tietysti mä tiedän, että se voi olla myöskin vanhempia kohtaan kauhean reilua seurata sitä tilannetta, mutta jos on huoli niin siitä voi ottaa puheeksi ajoissa.

Aineistossa kerrottiin kasvatusyhteistyöhön kuuluvan huolen puheeksi ottaminen ajoissa, ennaltaehkäisevästi, vaikka henkilökunnalla huoli olisi noussut äskettäin esiin.

5.1.3 Lapsilähtöisyys ja ratkaisukeskeisyys

Haastateltavat kertoivat, että kasvatusyhteistyö oli lapsilähtöistä. Toimintamallissa lapsi hyväksytään sellaisena kuin hän on. Lapsilähtöisyydessä lapsen tarpeet ja kiinnostukset kohteet huomioidaan toimintaa suunniteltaessa.

Se, että lapsi huomioidaan yksilöllisesti ja otetaan huomioon mitä se haluais tehdä ja yleensäkin kertoa vanhemmille mitä hän on puuhaillut päivän aikana noin pääpiirteissään.

Lapset vois suunnitella yhdessä esimerkiksi päiväkotipäivän ja sit aikuiset olis siinä vähän niin ku toimimassa suunnitelman mukaan. Tää olis sitä lapsista lähtevää ja heidän mieltensä mukaan toimimista. Täytyy kuitenkin muistaa, et aikuinen on se joka tästä touhusta vastaa viime kädessä, turvallisuus ja sen semmoset.

Ratkaisukeskeinen lähestymistapa koettiin tutkimuksen mukaan kasvatusyhteistyöhön liittyvänä toimintana. Ratkaisukeskeisessä vuorovaikutuksessa ei poisteta ongelmia, vaan muutetaan ihmisten välistä vuorovaikutusta.

Et me sitten pystyttäs ratkomaan jotain jos lapsella on jotain ongelmia niin ettei syyllistettäs kumpaakaan osapuolta, vaan yritettäs ratkasta se tilanne yhteistuumin. Sit ei kummallekkaan osapuolelle tulis syyllinen olo ja kasvatusyhteistyö säily.

Kasvattajat ja vanhemmat etsivät ratkaisukeskeisyydessä yhdessä keinoja ongelman ratkaisemiseksi. Haastateltavat totesivat ratkaisukeskeisyyden avulla kasvatusyhteistyön säilyvän hyvänä.

5.2 Kasvatusyhteistyön toteutuminen päiväkodissa

5.2.1 Aloituskeskustelut ja tutustumiskäynnit

Lapsen ja vanhempien tutustuminen päiväkodin arkeen on toteutunut tutkimuksen mukaan monella eri tavalla. Monelle lapselle ja vanhemmalle päiväkotielämä on uutta, ihmeellistä ja vähän pelottavaakin. Päiväkodissa käyty aloituskeskustelu ja tutustuminen päiväkotiin on ollut myönteinen kokemus vanhemmille ja lapsille.

Me käytiin tutustumassa, käynnistä jäi hyvä mieli. Saatiin tulla tänne ja toivotettiin, että saa tulla uudestaan, tai niin monta kertaa, kun haluaa tulla lapsen kanssa ennen, kun alotetaan. Oli heti sellanen positiivinen kokemus ja lapsi tykkäs heti. Kyllähän se itellekin kun ensimmäistä kertaa tuo lapsen hoitoon päiväkotiin niin jännittää itteekin mitenkä hän pärjää. Varmaankin käytiin läpi päivärytmiä ja mitä he tekee täällä ja kuinka iso ryhmä on ja ketä siinä on. Me kävimme kaks kertaa toisella kettaa käytiin tutustumassa ja toisella kerta käytiin sillai, että jäätiin vähän aikaa leikkiin.

Lasten kotona käydyt aloituskeskustelut koettiin hyödylliseksi. Lasta ajatellen oli tärkeä asia, kun päiväkotiin tullessa oli sama aikuinen vastassa, joka kävi heillä kotona. Kotona käydyt aloituskeskustelut ovat kaupungissamme uutta ja niistä eivät ole päässeet kaikki päiväkotimme perheet osalliseksi.

Lapsen kannalta aika tärkeä on sellainen tuttu ihminen tai tuttu ja tuttu, mutta on nähnyt ainakin kerran kun tulee sitten päiväkotiin. Varmaan juuri sellaselle lapselle olis tosi tärkeä, joka on sitten vähän arempi.

Käytännön asioista keskustelu ja tutustuminen lapseen hänen kotiympäristössä nousi päällimmäiseksi asiaksi kotona käydyissä aloituskeskusteluissa. Päivähoidon melko uusi aloituskeskustelukäytäntö otettiin myönteisesti vastaan. Vanhemmat saavat keskustella lapsen asioista tutussa ympäristössä ja kasvattajat pääsevät samalla tutustumaan lapseen.

Meidän lapsihan on melko sosiaalinen ja rohkea, että ois ehkä pärjännyt ilmankin sitä aloituskeskustelua, mutta ihan hyvä, että siellä sitten pystyy siinä aloituskeskustelussa käymään läpi kysymyksiä, kaikkia käytännön asioita. Kyllä ne oli varmaan ihan ne käytännön asiat mistä puhuttiin, mistä ovesta tullaan sisään ja millä koodilla.

Minusta se oli kivaa kun hoitajat näkee sen lapsen kotiympäristössä, koska lapsi käyttäytyy eritavalla todennäköisesti siellä kotona kun päiväkodissa. Lapsi ei varmaankaan osannut jännittää sitä tilannetta, joten kyllä se antaa kokonaiskuvan siitä lapsen touhusta. Mää pidin sitä niin ku positiivisena ja ihan niin kun aikaansa edellä. Tää on varmaan ensimmäisiä sellaisia mitä mä oon kuullut.

Ne vanhemmat joiden lapsilla ei ole ollut aloituskeskustelua tai muuten rauhallista aikaa tutustua päiväkotiin on syynsä. Lapset aloittivat hoitosuhteen uudessa päiväkodissa ja pääsivät tutustumaan päiväkotiin edellisenä iltapäivänä ennen varsinaista hoitopäivää ja päiväkodin avautumista. Päiväkodin järjestelyt veivät aikaa, joten tutustuminen päiväkotiin järjestettiin kaikille perheille samaan aikaan iltapäivällä.

Siinä tutustumispäivänä käytiin läpi erilaisia käytänteitä. Lapsi leikki sillä välillä samoissa tiloissa. Lapsen kannalta se oli hyvä, että oli paikka missä sai tutustua niihin kavereihin ja minkä näköstä siellä oli. Ehkä olisi ollut vielä olla sellainen erillinen rauhallisempi tila aikuisten kesken jutella. Lapsen ei tarvitse kuulla kaikkea mitä äiti sanoo lapsesta. Siinä tilanteessa sain kerrottua kaiken oleellisen, koska oleellisinta oli se, että lapsi ei vielä puhunut, miten hän kommunikoi, mikä oli hänen tapansa tulla ymmärretyksi.

Kun ajattelee, että lapsi tuli ensimmäistä kertaa johonkin muualle hoitoon. Niin siinä mielessä olis ehkä halunnut aloituskeskustelun.

Vanhemmat olivat selkeästi tyytyväisiä, kun saivat tutustua päiväkodin henkilöstöön ja päiväkotielämään. Koska monille lasten vanhemmille päiväkotielämä on uutta ja pelottavaa, niin tutustuminen rauhoittaa vanhempia ja sen myötä heijastuu myös lapsiin.

5.2.2 Päivittäiset keskustelut

Aineiston analyysi paljasti, että vanhemmat halusivat päivittäisissä keskusteluissa kuulla eri asioita. Yhdeksi keskeisimmäksi asiaksi josta vanhemmat halusivat kuulla, oli lapsen käytökseen liittyvät asiat.

No esimerkiksi jos hän rupee riehuun siellä tai lyö jotain kaveria tai kiukuttelee hirveesti tai mikä nyt on ollut tai on ollut jotain ei oo suostunut tekeen jotain ”en varmasti tee” näin.

Ainakin jos on tapahtunut jotain erikoista, hän on tehnyt kaverille jotain tai hänelle on sattunut jotakin taikka, sellaiset mistä voi lasten kanssa sitten keskustella.

Mitä nuoremasta lapsesta oli kysymys, sitä enemmän vanhemmat haluavat tietää lapsen perushoitotilanteisiin liittyvistä asioista. Pieni lapsi ei osaa vielä ilmaista itseään sanallisesti ja lapsen levottomuus kotona voi heijastua jostakin päiväkodissa tapahtuneista asioista.

Musta se on hyvä tietää, että onko ollut hyvä päivä vai huono päivä. Meillä esimerkiksi semmonen asia jos laps ei syö kunnolla, niin sen tiedänkin, mutta on näitä päiviä, että lapsi ei oo syönyt mitään tai lähes mitään, niin on kiva kuulla. Sit olis kauheen kiva kuulla, se että tänään menikin jo jotain. Kun on tällanen jolla on ennakkoluulo ruokia kohtaan, niin oli kiva kuulla positiivisiakin asioita, että mikä on onnistunut hyvin.

Se on tärkeempi meidän kaksvuotiaan kohdalla kuulla, miten on syönyt, miten on nukkunut, miten leikkinyt tai touhunnut, oliko siinä päivässä jotain erityistä. Sitten jos on jotain näitä erityislastentarhanopettajan näitä testauksia.

On ihan kiva kuulla, onko ruoka maistunut ja onko nukkunut päiväunet ja se kertoo jo aika paljon. Onko terve vai onko tulossa kipeäksi. Kun kuulee, että ei oo ruoka maistunut niin voi alkaa odotteleen, jaha kohta voi alkaa nousta kuume tai jotain.

Meille on tottakai tärkeäse, onks nukkunut päiväunet vai ei, koska se vaikuttaa meidän iltarutiineihin mielettömän paljon, mutta musta olis kauhean kiva tietää se, että toimintaa on ainakin poikkeavaa toimintaa on tehty, jotain erikoista. Sit se, että miten kaverisuhteissa on pärjännyt.

Toiminnasta kertomista vanhemmat eivät kokeneet niin tärkeänä, koska ilmoitustauluilla oli selostus pääpiirteissään päivän toiminnasta. Vanhemmat eivät myöskään kokeneet tarvitsevansa sitä tietoa, että päivä on

mennyt hyvin. Haastattelusta tulee esiin erään vanhemman toteamus, että vanhemmalla on oikeus tietää lapsen päivästä, vaikka olisi negatiivistakin kerrottavaa.

Mutta ei semmosia, mää en koe tarvitsevani niitä et hyvin on mennyt päivä. Lapsi kertoo itse tosi paljon päivän kuumiset, se olisi eri asia jos lapsi ei itse pysty kertomaan, niin sitten ehkä haluaisin kuulla jotain päivän puuhista.

Meillä on selkeet säännöt mitä tapahtuu jos lyö, jos satuttaa toista. Niin musta välillä tuntuu, että täällä ei välillä uskalleta kertoa, että täällä on sattunut jotain. Tulee vähän sellainen tunne, että ne rupee pehmitteleen mua, että asia on hoidettu. Sanon, että hyvä asia on jo hoidettu, niin vanhempien kuuluu aina tietää.

Päivittäiset keskustelut hoidetaan päiväkodissa lapsen sen hetkisen olinpaikan mukaan, joko sisällä tai ulkona. Haastateltavista yksi totesi, että hänen puolisonsa haluaa kuulla lapsesta kerrottavat asiat, niin ettei ympärillä ole hälyä.

Minä jos tulen henkilökohtaisesti, vaikka siinä on ympärillä muita, mua ei häiritse. Puoliso kun tulee hakemaan niin hän haluaa kuulla ehdottomasti nää kaikki asiat sisällä kahden kesken. Hän ei pysty ottamaan vastaan jos muut kuuntelevat. Hänen on hirveen vaikea keskittyä siihen asiaan mitä sanotaan.

Vanhemmat toteavat aamujen olevan tyyppillisesti kiireisiä. He olivat mielissään, kun päiväkodilla oli vastassa rauhallisia, iloisesti hymyileviä aikuisia jotka ottavat lapsen ja vanhemman vastaan iloisesti hymyillen ja tervehtien. Vanhemmat toteavat, että kaikilla tämän päiväkodin aikuisilla on taito kuunnella, tervehtiä sekä myös huomioda lasta henkilökohtaisesti. Tutkimuksessa todetaan myös, että tiettyjen kasvattajien läsnäolo helpottaa lapsen päiväkotiin jäämistä.

Tulee sellainen luottavainen olotila, että kyllä tämä tästä selviää. Lapsi jää kyllä hyvin tänne, ei se ole kun muutaman kerran pistänyt täyden rantalin tuolla eteisessä huutanut ja kiljunu perään. Ne turvalliset aikuiset, kyllä sen meidän lapsesta huomaa niin päin, että tiettyjen aikuisten kanssa se jää helpommin kuin toisten. Olen huomannut, että helpommalla jää kun on tietty aikuinen. Jonain aamuna toivoo, voi kun siellä olis aamuvuorossa se ja se, niin pääsen nopeammin lähtemään omiin töihini

Vanhempien mielestä sijaisten kanssa keskustelut päivittäisistä perusasioista onnistuu, mutta henkilökohtaisemmat asiat he haluavat kertoa va-

kihenkilöstölle. Pitempiaikaiselle sijaiselle voi lapsen asioista puhua avoimemmin kuin sellaiselle joka sijaistaa päivän tai kaksi

Jos on pitempiaikainen sijainen, niin silloin onnistuu, mutta jos on päivän, kahden niin joka ei ole ollut ennen ryhmässä niin ei. Häneltä tulee silloin hyvin ykskantaan, että luetaan listasta, onko nukkunu vai ei. Se on musta sellainen, että lapsellakin täytyy olla turva siitä, että vaikka aikuinen muuttuu, niin ne samat rutiinit säilyvät ja samat säännöt. Sijaiset eivät välttämättä puutu ehkä niin napakasti kun pitää, eivät tiedä mitään erilaisista sattumuksista seurauksia aikaisemmin. Minun mielestä sijaiset ovat täällä talossa kyllä aika hyvin perehdytetty siihen hommaan mitä ne tekevät.

Sijaisilla sanottiin olevan myös hiukan lepusumat otteet, koska eivät välttämättä tiedä sanktioita sääntöjen rikkomuksista. Haastateltavat toteusivat myös, että päiväkodin sijaiset ovat hyvin perehdytetty.

5.2.3 Varhaiskasvatuskeskustelut

Vanhemmat olivat varhaiskasvatuskeskusteluihin melko tyytyväisiä. Vanhemmat kokivat tullessaan kuulluksi keskusteluissa ja heidän toiveensa otettiin huomioon. Yhtenä toivomuksena oli seuraavaa keskustelua ajatellen, että ensin jutellaan kaikki vaadittavat asiat ja sen jälkeen vapaata keskustelua. Keskusteluajan katsottiin olevan liian lyhyt, kun se oli 20 minuuttia, toivomuksena oli maksimissaan puolen tunnin keskustelu-aika.

Toivomuksena oli seuraavaa keskustelua käytäessä, että ensin käydään napakasti asiat läpi ja sen jälkeen niin kuin vapaa keskustelua. Tiedän, miten helposti se lähtee rönsyilemään, niin se voisi olla, että alkuun niin kuin hoitaja äpitäs mahdollisimman pienenä sen vanhempien osallistumisen, että hän kertois ja sen jälkeen keskusteltais.

Mielipiteet lapsen mukana olo keskusteluissa herätti ristiriitaisia mielipiteitä. Lapsen voisi ottaa hetkeksi mukaan keskusteluun viimeisenä vuotena ennen esikouluun siirtymistä. Toisaalta lapsen toivottiin saavan olla keskustelussa mukana, kunhan ei nyt ihan yksivuotiaasta ole kyse.

Lapsen osallistumista kasvatuskeskusteluun, ei varmaankaan, ehkä sitten viskarivuonna voisi olla pieni hetki siinä, mutta ne on kuitenkin niin aikuisten asioita, että minun mielestä lapsille tulisi varmaan pitkä aika.

Haluaisin, että lapsi olisi mukana kasvatuskeskusteluissa. Varsinkin jo tässä vaiheessa, kun lapsi ymmärtää sen, en

mää välttämättä yks vuotiasta lasta ottais. Eihän siellä nyt mitään salaisia asioita kerrota. Kun mää meen tonne keskusteleen ja lapset kysyy no miksi mää en voi tulla sinne ja niin niille tulee sellanen olo et puhutaaks siellä jotain negatiivista musta. Totta kai laps saa olla kuulemassa mitä hänestä puhutaan ja mukana osallistumassa.

Analyysin tuloksena todetaan, että vanhemmilla oli asioita, joita oli vaikea ottaa puheeksi keskusteluissa. Jollekin se oli lapsen aggressiivinen käytös, koska vanhemman oli vaikea myöntää itselleen oman lapsen käyttäytyminen. Joku taas harmitteli, koska hänen reilu kaksivuotiaallaan oli vieläkin vaippa. Vanhemmilla oli hankala lähestyä kasvattajia myös joissain toiveita vaativissa asioissa.

Meillä on varmaan ollu ongelmana, mistä ollan keskusteltu paljon, lapsen kasvatuksesta niin tää mitä me ollaan ihmetelty tämä hänen tämmönen aggressiivinen käytös, et mistä se johtuu ja siitä niin ku me ollaan mietitty. Nyt kun ruvettiin ekoina kertoina näitä pohtimaan ja miettimään lapseni kohdalla. Kun oli tosi vaikeita päiviä ollu, niin se oli vaikea myöntää itselle, että oma lapsi käyttäytyy huonosti.

Siellä keskustelussa mää muistan, että mää harmittelin, että sillä on vieläkin se vaippa, eikä se millään onnistu. Mua vähän hävetti ja nolotti ja ku äiti oli puhunut, että me oltiin aikaisessa vaiheessa ilman vaippaa, niin siinä mulle tuli sellanen paine. Kyllä mää siinäkin asiassa otin ihan kissan pöydälle ja että mites tässä ny, vaikka se onkin minulle vähän arka aihe.

Huomaan, että on hankala lähestyä semmoisissa asioissa, jossa minulla on toiveita. Niin ehkä nimenomaan vanhempana tuntuu siltä, että olen tämmönen nipottava vanhempi tai liian vaativa vanhempi. Ehkä se ääneen ihmettely jostain asiasta, niin tota sellanen voi olla vaikeeta. Koen sen itselleni vanhempana vaikeaksi.

Vaikka vanhemmilla oli asioita, joita heidän oli ollut vaikea ottaa puheeksi, niin kasvatustietokeskusteluissa, niin silti he olivat pystyneet ottamaan asiat puheeksi. Asian esille tuominen saattaa lieventää vanhempien syyllisyyden tunnetta ja sen kanssa eläminen helpottuu.

5.2.4 Asioista tiedottaminen

Päiväkodin esittelyvihkosta kuvattiin käytännönläheiseksi tietopaketti. Joillekin se oli hyvä perehdytys, varsinkin kun perhe tulee ensimmäistä kertaa päiväkodin asiakkaaksi. Osa koki siinä olevan liikaa asiaa ja tieto

olisi saanut olla kohdennetummin oman ryhmän toiminnasta. Vihkonen esitteli päiväkodin käytänteitä, ryhmäkoostumukset, työntekijät ja toiminta-ajatuksen.

Ehkä tuntu, että se tieto on sellasta yleistä juttua, että onko kaupungin juttua vai tän päiväkodin oma juttu. Ehkä lisäisin siihen oman päiväkodin ja erityisesti oman ryhmän asioita. Ehkä viikko-ohjelmaa ja toiminnasta, tosin lapseni ryhmän toiminnasta on hyvin tossa eteisen ilmoitustaululla ilmoitettu päiväohjelma ja viikko-ohjelma ja mitä he tekee päivittäin.

Mun mielestä on hyvä sellanen lehtinen, josta löytyy ketä henkilöstöä löytyy ja toimintaperiaatteet ja vaikka ne löytyy netistäkin, niin mää oon huono lukemaan netistä. Tällasia on hyvä saada kirjallisena. Siinä oli aika paljon tietoa, ehkä kohdennetummin olisi voinut olla tietoa sen ryhmän toiminnasta, ei kaikkien ryhmien toiminnasta, vaan juuri oman ryhmän. Ehkä päiväjärjestyksestä, mitä eri kerhot tulee olemaan ja semmosta, minkälaista erilaista toimintaa siellä on.

Kyllä mää se luin läpi, mutta aika pitkähän se oli. Joo, että liian pitkä. Kun aattelee, että kun tänne tulee ja sitten on paljon uusia asioita ja käytäntöjä ja sit mun pitäs ne kaikki sieltä muistaa ja lukee. Sitä vois lyhentää ja se vois olla selkeempi.

Ryhmien tiedottamiseen oltiin tyytyväisiä. Ilmoitustaulut ja sähköpostit ovat vanhempien mielestä suosituimmat ilmoituskanavat. Tiedottamisen haluttiin tapahtuvan myös paperilla.

Kyllä mun täytyy olla tyytyväinen, että sehän jää vanhemman vastuulle. Kun tiedottaminen osittain sähköpostitse ja tota siihen varmaan päiväkotikin luottaa, että sitä luetaan. Tosin välillä voi mennä asioita ohitse, että semmonen hihasta kiinni juttu. Ei nyt tarvitse joka tilaisuutta tai joka tapahtumaa vetää hihasta, mutta vähän semmonen ”hei muistattehan” tän viikon keskiviikkona on kevätjuhlat. Se ei ainakaan huononna sitä, koska täytyy sanoa, että paljon menee asioita myöskin ohi ja en suurin surminkaan haluais unohtaa niitä tärkeitä juttuja.

Mun mielestä sähköposti on oikein hyvä, mää oon suhteellisen nuori niin käytän paljon tietotekniikkaa. Niin se on niin helppo kun meillä ainakin toi lastenohjaaja laittaa sillon tällön sitä sähköposti mitä on viikolla suunnitteilla ja mitä on sattunut ja tapahtunut. Välillä tulee tiedotusta taudeista mitä on liikkeellä, että osaa sitten varautua niin se on musta

ihan kätevää. Oikeistaan se on parempi, kun toi ilmoitustaulu, koska sitten sää saa ne viestit vaikka laps ei olis vaikka sillä viikolla hoidossa.

Tiedottaminen ja tiedon vastaanottaminen on ollut ja tulee aina olemaan sellainen asia joka ei toimi sataprosenttisesti. Kaupunkimme pyrkii olemaan paperiton ja sen vuoksi olemme siirtyneet tiedottamaan melko paljon sähköpostin välityksellä. Tämä ei valitettavasti kaikkia tavoita, joten ryhmien ilmoitustaululle on laitettu joitakin tärkeitä tiedotuksia kaupungin tiedotteiden lisäksi.

5.2.5 Vanhempien vaikutusmahdollisuudet

Vanhemmilla ei ole halua vaikuttaa päiväkodin tai ryhmän suunnitelmiin. He haluavat kuitenkin, että heitä kuunneltaisiin joissakin asioissa. Vanhemmat haluavat heitä kuunneltavan esimerkiksi retkikohteita mietittäessä tai jo päätettyjen periaatepäätösten joustamisessa.

Mää ainakin luotan henkilökuntaan niin paljon, että ne osaa itse suunnitella sen mitä toiminnassa tarvitaan. Mutta jos henkilökunta kokee, että heistä olis kiva kuulla jotain vanhempien mielipiteitä, niin ilman muuta siinä kohtaan ois niin ku valmis antamaan mielipidettä tällai, mutta en mää muuten tunkis. Kyllä mää ainakin aika aktiivisesti olen vanhempaintoimikunnassa siinä ollu mukana. Mutta se, että aattelis minkä asian eteen tehdään työtä, omat pienet lapset.

Huomaan, että oon tosi tyytyväinen ollut kaikkeen suunnitelmaan ja toimintaan ja musta on kiva että sitä on ja ainahan voi kysyä. Musta tuntuu, että ryhmät noudattaa myöskin toisistaan riippumattomia vaikka retkiä tai jotakin. Ja kyllä teoriatasolla on, mutta käytännön tasolla se vois olla aika hädellä jos vanhemmat rupeis osallistuun näihin suunnittelukokouksiin. Jos jollakin se yhteistyö olis, niin se olis nimenomaan vaikka vanhempaintoimikunnalla, joka vaikka suunnittelis, että tänne tulee vaikka tää Kengurumeininki ja meidän vanhempaintoimikunta kustantaa sen.

No kerran oli sellanen tilanne, olikohan se tällanen isänpäivä-aamupala. Siinä sanottiin selkeesti, että pitää mennä nuoremman lapsen ryhmään ja sitä me vähän ihmeteltiin, että miks se on niin. Jos meillä laps haluaakin, että menis sen vanhemman ryhmään, niin sitten sanottiin, että se on periaatepäätös tehty, että pitää mennä nuoremman ryhmään. Periaatteessa toisella lapsella ei olis ollu väliä, onko se isä siellä vai ei, mutta vanhemmalle ose olikin tärkeä juttu. Sitten sanottiin lopulta, että tämän kerran tehdään tämmö-

nen poikkeus. Semmonen asia missä tavallaan vois sitä vanhempaakin kuunnella.

Päiväkodin halutessa vanhempien näkemyksiä asioista, niin he ovat kyllä valmiita antamaan niitä. Vanhemmat kokevat heidän mahdollisen osallistumisensa päiväkodin suunnitteluun tekevän suunnittelutoiminasta melko sekavaa. Tutkimuksesta käy ilmi, että myös vanhempaintoimikunnan kautta voi vaikuttaa myös päiväkodin toimintaan.

5.3 Kasvatusyhteistyön kehittäminen päiväkodissa

5.3.1 Kasvattajilta enemmän tukea kasvatukseen

Vanhemmat halusivat aikaisempaa puuttumista lapsen negatiiviseen käytökseen ja tiukempaa keinoa, miten he siihen vanhempana puuttuvat. Vanhemmilla ei aina ole tietoa, miten lapsi käyttäytyy missäkin iässä varsinkin jos vanhemmilla ei ole aikaisempaa kokemusta lapsista

Toi ryhmä, jossa lapseni on ollut, ne on ollut kaikki aikuisia ja meillä on ollut sama sävel. Joskus ollaan mietitty ja pohdittu asioita, ehkä joskus olisin kaivannut vielä enemmän sellasta otetta päiväkodin puolelta, ehkä aikaisempaa puuttumista negatiiviseen käytökseen. Ehkä olisin kaivannut jo vähän aikaisemmin tiukempaa otetta miten siihen puututaan. Meillä kotona pidetään tiukkaa linjaa tietyissä asioissa. Toisaalta kuuluu tiettyyn ikäkauteen tehdä tietyllä tavalla ja mulla ei oo siitä aina tietoo. Mutta silloin kaipais henkilökunnalta vähän lisää niin ku vahvistusta, hei että kuuluu tiettyyn ikäkauteen. Vähän tukee jos olen huolissani lapsen käytöksestä, hei että tyypillisesti tämän ikäinen tekeekin juuri tällai.

Vaikka kasvatusyhteistyö toimii noin näennäisesti ja yhteinen linja vanhempien ja kasvattajien välillä on löytynyt, niin se ei kaikkien kohdalla täytä kasvatusyhteistyön kriteereitä.

5.3.2 Vasu-lomakkeet haastavia täyttää

Osa vanhemmista koki varhaiskasvatuskeskusteluihin liittyvät lomakkeet liian työläiksi ja varsinkin nuorempia lapsia koskevat lomakkeet liian haastaviksi ja kattaviksi. Siinä oli myös kohtia joihin vanhemmat eivät osanneet vastata. Vanhemmat rastittivat lomakkeeseen oman näkemyksensä lasten taidoista ja päiväkotiomansa, niistä vanhemmat pystyivät tarvittaessa vertailemaan, miten lapsi osaa asiat kodissa ja miten päiväkodissa.

Jotkut vanhemmat kokivat, että siinä oli liian paljon rastiruutuun tehtäviä ja ne olivat epäselviä täyttää, koska kodin ja päiväkodin sarakkeet olivat liian lähellä toisiaan.

Se oli isomman lapsen kohdalta riittävän kattava, mutta meidän kaksivuotiasta ajatellen, siellä oli kohtia joita ei olisi kuulunut sinne. Turhan laaja oli, pienelle suppeammat tavoitteet.

Lomakkeissa oli asioita, joita vanhempien täytyi miettiä tosissaan, esimerkiksi seisooko lapsi yhdellä jalalla koska se on olennaista motoriikan kannalta. Siitä miten lapsi toimii ryhmässä ei vanhemmilla ole tietoa ja se kysymys kaavakkeessa katsottiin olevan turha vanhemmille esitettäväksi.

Kasvatuskeskustekaavake oli tosi yksityiskohtainen, siinä oli tosi paljon asiaa. Kotona tuli mietittyä, miten lapsi osaa tällaista ja tällaista asiaa, se pisti miettimään. Siinä oli tosi paljon asiaa. Se oli aika kattava. Siinä oli liikaa sekä avoimissa, että rasti ruutuun kohdissa. Siinä oli esimerkiksi, miten lapsi toimii ryhmässä, enhän minä edes tiedä tällaisia asioita, mitä siinä kysytään.

Vanhempien mielestä lomakkeet olivat kodin näkökulmasta liian työläitä täyttää. Toisaalta sen täytettyään vanhemman oli helppo kertoa keskustelussa paperin pohjalta. Vanhempien toivomuksena oli, että keskustelua ei käytäisi pelkäämään siihen paperiin kirjoitetun sisällön mukaan, vaan keskustelua käytäisiin sen ohi ja tarvittaessa lisättäisiin asioita siihen.

Ensin se lappu, siinä oli mun mielestä päällekkäisyyksiä. Tosiaan siellä välillä kysyttiin aika montakin asiaa vähän eri kantilta. Sitten se, että se oli ihan hauska, että siinä pyydettiin lapsen itse vastaamaan kysymyksiin. Kysyt nyt sellaselta vähän yli kaksivuotiaalta, millasessa talossa asut, niin meilläkin tuli, että punaisessa, vaikka asumme valkoisessa.

Oli siellä hyviä juttujakin. Mää tykkäsin siitä rasti ruutuun, musta se helppo. Siinä huomasi just asioita, jotka ovat erilaisia päiväkodissa, kun kotona. Että päiväkodissako se osaakin jo tällasta, mutta kotona ollaankin vähän pienempää. Toisaalta huomasi senkin, miten lapsi kotona oli esimerkiksi siinä kohtaan jo aika puhelias ja niin ku kyseli jotain kysymyksiä ja kun taas päiväkodilla sanottiin, että ei se kyllä täällä. Sitten hoksas sen, että se päiväkodissa oli hiukan varautuneempi ja niin ku rauhallisempi ja kotona se on suuna ja päänä ja vieraille ihmisille tuolla juttelee, niin siinä huomasi sen eron.

Vaikka lomakkeet olivat vanhempien mielestä liian haastavia täyttää, niin he näkivät siinä myös jotain hyvää. Vanhemmat huomasivat miten eri lailla lapsi voi käyttäytyä kotiloissa kuin päiväkodissa.

5.3.3 Päiväkotiin avoimien ovien päivä

Analyysin tuloksena ilmeni, että toiveena oli nähdä talon toiminnasta enemmän ja esitettiin avoimien ovien järjestämisestä päiväkodille. Päiväkodilla oli ollut eri kohderyhmille järjestettyjä tapahtumia ja ne ovat olleet vanhempien mielestään kivoja.

Minä haluaisi nähdä vähän enemmänkin, olis kauhean kiva joskus tulla tänne avoimien ovien päivänä jos pystys järjestämään tule päiväksi toimintaan mukaan, tule katsomaan mitä tämä on. Musta on ollut kauhean kiva seurata isovanhempien päivää kuinka tohinoissaan on myöskin isovanhemmat tästä asiasta ja musta on kauhean kiva tämä äitienpäivä kun kutsutaan tänne, vaikka se ei ole kun hetki nähdä sitä. Te teette tärkeitä työtä. Mää jätän lapseni luotavaisin mielin tänne, koska mä tiedän, että täällä on hyvät aikuiset ja täällä kuitenkin ajatellaan lapsen parasta ja lapsen etua.

6 TUTKIMUSTULOSTEN TARKASTELUA JA POHDINTAA

Lähdin tutkimuksessani selvittämään sitä, miten päiväkodin lasten vanhemmat kokevat kasvatusyhteistyön toteutumisen päiväkodissa ja mitä odotuksia heillä on yhteistyöstä. Tämän tutkimuksen aineistona toimi viisi vanhempainhaastattelua.

Vanhemmat määrittivät kasvatusyhteistyön käsitteenä hyvin moniulotteisesti ja heillä tuntui olevan vankka tietämys asiasta. Vuorovaikutuksen kuuluminen kasvatusyhteistyöhön nousi esiin useammalta haastateltavalta. Toimiva vuorovaikutus on tärkeä, kun lähdetään muodostamaan yhteistyötä kasvattajien ja vanhempien välille. Karila (2006, 94) toteaa, että kasvatusyhteistyö asettaa melkoisia haasteita vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten vuorovaikutussuhteelle, koska kohtaamisissa tulevat esiin erilaiset ajattelutavat. Vanhemmat korostivat vuorovaikutuksen merkitystä jokapäiväisessä kanssakäymisessä. Avoin vuorovaikutus nimenomaan koettiin tärkeänä osan kasvatusyhteistyössä. Avoimen vuorovaikutuksen rajan vetäminen onnistuu, kun kasvattaja oppii tuntemaan vanhemmat ja heidän mieltymyksensä kuulla päiväkulusta. Mia Koivusen gradu -

tutkielmassa 2005 vanhemmat korostivat myös avointa ja luottamuksellista vuorovaikutusta päivittäisissä kohtaamisissa.

Kasvatusyhteistyötä pidettiin tärkeänä ja sen keskeisiksi asioiksi nousivat avoimen vuorovaikutuksen lisäksi yhdessä kasvattaminen, lapsilähtöisyys ja ratkaisukeskeisyys. Vanhemmat kokivat kasvatusyhteistyön olevan lapsen yhdessä kasvattamista, johon kuuluvat sekä kotona että päiväkodissa eri tahot. Avoin, rehellinen yhdessä työskentely, siten ettei kumpikaan osapuoli salaa toisiltaan mitään kuuluu vanhempien mielestä olennaisena osana kasvatuskumppanuuteen. Tutkimuksessa selvisi, että vanhemmat olivat melko tyytyväisiä kasvatusyhteistyön toteutumiseen päiväkodissa. Merja Moision gradu tutkimus (2015) osoitti myös vanhempien olevan tyytyväisiä kasvatusyhteistyön toteutumiseen. Tutkimuksessa todettiin, että opiskelijoiden esittäytymiseen oltiin tyytymättömiä. Moision tutkimuksessa äidit pitivät sopivimpana tiedottamisen ja viestinnän tapoina päivittäisiä keskusteluja, sähköpostia ja kuukausikirjettä. Isät sen sijaan kaipasivat sen lisäksi reissuvihkoa tai kirjelapun käyttämistä viestinnän välineenä.

Lapsen ja vanhempien tutustuminen päiväkotiin ja sen henkilöstöön tapahtui monella eri tavalla. Ne vanhemmat joilla ei ollut mahdollisuutta tutustua lapsen kanssa kaikessa rauhassa päiväkotiin ja sen kasvattajiin, olisivat kaivanneet sellaista, varsinkin kun heillä ei ollut aikaisemmin mitään kokemusta päiväkotielämästä. Päiväkodin aloituskeskustelut ja rauhassa tutustuminen päiväkotiympäristöön koettiin myönteisenä. Vanhempien haastatteluanalyysien tuloksena todetaan, että päiväkotielämä voi lapsen lisäksi pelottaa myös aikuista ja siksi on hyvä, kun aikuinen pystyy kaikessa rauhassa tutustumaan siihen. Lapsen kotona tapahtuneet kotikäynnit vanhemmat ottivat ilolla vastaan. Tutustuminen lapseen tutussa ympäristössä nousi keskeisimmäksi asiaksi kotona käydyissä aloituskeskusteluissa. Vanhemmat kokivat, että tällainen toiminta on aikaansa edellä ja ottivat vastaan tämän uuden käytännön positiivisella mielellä.

Vanhempien mielestä ajat varhaiskasvatuskeskusteluun sai sovitettua heille suotuisampaan aikaan. Käyty keskustelu antoi syvällisempää tietoa lapsesta ja lisäsi yhteistyötä vanhempien ja kasvattajien välillä. Keskustelun kesto toivottiin maksimissaan puolta tuntia. Lapsen mahdollinen mukana olo keskusteluissa antoi kannatusta puolesta ja vastaan. Vanhemmilla oli asioita, joita heidän oli ollut haastavaa ottaa puheeksi kasvatuskeskustelussa, niitä oli lapsen häiriökäyttäytyminen, lapsen vaipan käyttö ja joissakin toiveita vaativissa asioissa.

Vanhemmat olivat tyytyväisiä päivittäisiin keskusteluihin päiväkodin henkilöstön kanssa. Keskustelut tapahtuivat tuonti- ja hakutilanteissa. Yksi keskeisimmästä asiasta joista vanhemmat haluavat heille kerrottavan on lapsen käytöshäiriöt. Mitä pienemmästä lapsesta on kysymys sitä enemmän he haluavat kuulla perushoitotilanteisiin liittyvistä asioista. Päivän toiminnasta kertomista vanhemmat eivät kokeneet niin tärkeäksi.

Vanhemmat eivät myös kokeneet tarvitsevansa sitä tietoa, että päivä on mennyt hyvin. Haastatteluissa selvisi, että kaikki eivät halua kuulla lapses- tansa kerrottavan ulkopuolisten kuunnellessa vieressä. Vanhemmat eivät olleet tyytyväisiä kasvattajien avoimuuteen kertoa lapsen päivästä, silloin kun oli tapahtunut jotain ikävää. Sijaisten kanssa voidaan jutella perus- asiat, mutta henkilökohtaisemmat asiat vakihenkilöstölle. Päiväkodin henkilöstölle haastetta lisää se, miten oppii tunnistamaan mitä kukin vanhempi haluaa kuulla lapsensa päivästä vai haluavatko kuulla mitään.

Tutkimus osoitti vanhempien olevan tyytyväisiä päiväkodin tiedottami- seen. Ilmoitustaulut ja sähköposti olivat vanhempien mielestä suosi- tuimmat ilmoituskanavat ja paperinen versio sai myös kannatusta. Päivä- kodin ilmoituslehtisessä oli vanhempien mielestä liian paljon asiaa ja siinä olisi saanut olla tietoa eri ryhmien toiminnasta ja päiväkodissa olevista kerhoista.

Vanhemmat eivät halunneet vaikuttaa päiväkodin tai ryhmän suunnitel- miin, he luottivat päiväkodin ammattilaisten toimintaan. He haluavat, et- tä heidän mielipiteitään kuultaisiin joissakin asioissa esimerkiksi retkikoh- teita suunniteltaessa tai jo tehtyjen periaatepäätösten joustamisessa. Tutkimuksessa kävi ilmi, että vanhempaintoimikunnan kautta on myös mahdollisuus vaikuttaa.

Tutkimusanalysissa todettiin vanhempien haluavan aikaisempaa puut- tumista lapsen negatiiviseen käytökseen ja tiukempaa keinoa sen puut- tumiseen. Kasvattajilta kaivattiin enemmän tukea kasvatukseen, etenkin kun vanhemmat olivat huolissaan lapsensa käytöksestä. Järvinen ym. (2009,118) toteaa, että vanhempien ja varhaiskasvatushenkilöstön yh- teistyön tavoitteena on toiminta lapsen parhaaksi. Vanhemmilla ja var- haiskasvatuksen kasvattajilla on tietoa lapsesta, jonka pohjalta rakenne- taan yhteiset toimintalinjat kasvatuksellisenä yhteistyönä. Yhteistyö pe- rustuu molemminpuoliseen kunnioitukseen ja haluun toimia yhdessä. Kasvatusyhteistyön rakentamisen ja ylläpidon päävastuu on varhaiskasva- tuksen ammattilaisilla. Riina Lehtipään tekemässä gradussa (2007) van- hemmuuden tukeminen näyttäytyi myös vähemmän myönteisessä valos- sa. Hän tarkasteli työssään vanhempien ja päivähoitohenkilöstön välistä yhteistyötä ja kasvatusyhteistyötä vanhempien näkemysten ja kokemus- ten pohjalta.

Kasvatuskeskusteluun täytettävät lomakkeet olivat vanhempien mielestä liian työläitä ja hankalia täyttää. Etenkin rasti ruutuun osio tuotti van- hemmille vaikeuksia, koska päiväkodin ja kodin ruudut olivat liian lähek- käin ja lisäksi siinä oli sellaisia asioita joita vanhemmat eivät voi tietää. Pienimpien lasten vanhemmille tarkoitetut lomakkeet olivat vanhempien mielestä liian laajoja ja siinä oli lasten osuudeksi täytettävä osio liian vaa- tiva pienelle lapselle. Yksi osa lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa oleva varhaiskasvatussuunnitelma-lomakkeen tehtävänä on olla apuna vasu keskusteluissa ja se on luonteeltaan informatiivinen. Jos lomakkeen täyt-

täminen tuottaa vanhemmille hankaluuksia, niin siitä ei varmaankaan saada parasta mahdollista tukea keskustelun pohjaksi. Kun lomakkeita jatkossa muokataan, niin silloin henkilöstöllä ja vanhemmilla voisi olla sanansa sanottavana niiden sisältöön. Heistä muodostettu joukko arvioisi ja antaisi mahdolliset muutosehdotukset, ennen varsinaista käyttöönottoa.

Nummenmaa & Karila (2011, 76-77) sanovat, että lomakkeet edustavat hyvin strukturoitua keskustelumallia, koska ne sisältävät valmiiksi määritellyt keskustelun aiheet ja osoittavat sen, millaista ja keiden tietoa keskustelussa nostetaan esille. Lomakkeet rakentavat usein varsin ammattilähtöiset puitteet lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laadinnalle. Mielenkiintoinen havainto oli, että yhdessäkin lomakkeessa ei ollut mukana osiota, jossa vanhemmat olisivat voineet esittää keskusteltavia teemoja tai asioita. Merkittävää on huomata, että lomakkeet tietyllä tavalla pakottavat ammattilaiset ja vanhemmat tietynlaiseen keskusteluun. Kuntatasolla on myös tarpeellista analysoida laaditut lomakkeet ja arvioida, vastaavatko ne todella niitä ajattelutapoja, joita niiden toivotaan vastaavan. Alasuutarin ja Karilan lapsikohtaisiin varhaiskasvatussuunnitelmiin liittyvien tutkimusten perusteella näyttää siltä, että kasvatuskumppanuuden toteutumisen keskeiseksi välineeksi ajatellut varhaiskasvatuskeskustelut eivät lomakkeiden valossa palvelekaan tarkoitusta parhaalla mahdollisella tavalla.

Päiväkodin erilaisille kohderyhmille järjestetyt päivät ovat olleet mieluisia ja nyt olisi halukkuutta nähdä talon toimintaa enemmän avoimien ovien muodossa. Päiväkodin avoimet ovet mahdollistaisi vanhempien tulla seuraamaan lasten ja kasvattajien toimintaa. Järvinen ym. (2009, 118) toteavat, että kasvatusyhteistyön käsitteellä tarkoitetaan toisinaan samaa kuin yhteistyötä vanhempien ja kasvattajien ja vanhempien välillä. Kasvatusyhteistyö on kuitenkin laajempi käsite ja pitää sisällään muun muassa ajatuksen vanhempien osallisuuden vahvistamisesta. Kaskela & Kekkonen (2006, 25-27) sanovat, että henkilöstön vastuulla on luoda sisällölliset ja rakenteelliset edellytykset vanhempien osallisuudelle varhaiskasvatuksessa. Vanhemmilla tulee olla tilaisuus osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun. Vanhemmat voivat olla osallisena omaan lapseen, lapsiryhmään, päivähoitoyksikköön sekä koko kunnan varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja ajankohtaisten asioiden valmisteluun liittyvissä asioissa. Tärkeäksi vanhempien osallisuudessa nousee kokemuksellinen puoli, vanhemman tunne siitä, että myös hän kuuluu varhaiskasvatusyhteisöön, jonka jäsen hänen lapsensa on. Tämä osallisuus syntyy vastavuoroisen tiedonvaihdon, merkityksellisten kohtaamisten ja tunnepohjaisen sitoutumisen kautta.

6.1 Oman toiminnan arviointia

Opinnäytetyön aihe oli minulla jo mietittynä hakiessani opiskelemaan ylempää ammattikorkeakoulututkintoa. Kasvatuskumppanuus nimi vain

vaihtui kasvatusyhteistyöksi uuden vasun myötä. Aiheena kasvatusyhteistyö on aina ajankohtainen ja mielenkiintoinen tutkia ja materiaalin laajuus riippuu miten paljon saa irti haastateltavista.

Tutkimuskysymysten asettaminen osoittautui haasteelliseksi. Lähdin hakemaan tutkimukseeni kysymyksiä liian moniulotteisesti, mutta lopulta sain opastuksen avulla laadittua tutkimuskysymyksen, johon sain sisällytettyä asioita joita olin ennakolta ajatellut tutkia. Heikkilä (2005, 47) toteaa, että olipa kyseessä minkälainen kysely tahansa niin kysymykset kannattaa suunnitella huolellisesti, sillä kysymysten muoto on yksi suurimmista virheiden aiheuttajista.

Valitessani haastateltavia tutkimukseeni sain apuja ryhmien henkilöstöltä. Valintakriteerinä oli valita sanavalmiita ja omia mielipiteitä omaavia henkilöitä. Valituista haastateltavista suurin osa työskenteli opetustyössä ja he paneutuivat vastaamaan ajatuksella esittämiini kysymyksiin. Haastattelujen tekeminen oli helppoa, koska haastateltavat olivat puheliaita ja vastasivat pääosin melko laajasti esittämiini kysymyksiin.

Tekstin analysointi tuottikin sitten vähän enemmän haastetta ja sen sisäistäminen edellytti haastattelutekstien lukemista useita kertoja, ennen kuin sain koottua otsakkeet ja niiden alle oikeat asiat. Sen jälkeen kirjoittamisessa ei ollut mitään ongelmia.

Nyt keväällä 2017 olen kirjoittamassa lopputekstejä opinnäytetyöhöni. Vaikka työn loppuun saattaminen on kestänyt oman mittapuuni mukaan melko kauan, niin mielestäni olen pystynyt analysoimaan tekstin sisältöä syvällisemmin. Olen saanut poimittua tekstistä paljon sellaista tietoa, jota en alkuvaiheessa noteerannut mitenkään.

6.2 Jatkotutkimusehdotuksia

Tutkimuksestani käy selville vanhempien tyytyväisyys pääosin päiväkodin henkilöstön kanssa tehtävään kasvatusyhteistyöhön, mutta he kaipasivat myös tukea lapsen kasvatukseen päiväkodin henkilöstöltä. Siksi lähtisinkin tutkimaan päiväkodin henkilöstön näkökulmasta, minkälaista tukea henkilöstö antaa vanhemmille lapsen kasvatukseen liittyen ja miten vanhemmat ottavat tuen vastaan? Kasvatusyhteistyön toimivuutta voisi tarkastella myös henkilöstön näkökulmasta ja vertailla tuloksia sitä tähän tutkimukseen.

LÄHTEET

Hirsjärvi, S., Remes, P & Sajavaara, P. 2006. Tutki ja kirjoita. Jyväskylä: Gummerus.

Hirsjärvi, S & Hurme, H. 2006. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki : Gaudeamus Helsinki University Press.

Järvinen, M., Laine, A & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino.

Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M & Nummenmaa, R. 2006. Oppijoiden yhteisö, osallisuus ja kasvattajan merkitys. Teoksessa Helena Rasaku-Puttonen (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere; Vastapaino, 104–105.

Kaskela, M & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Helsinki: Stakes.

Kaskela, M & Kronqvist, E-L. 2007. Niin ainutlaatuinen: Näkökulmia lapsen yksilölliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Helsinki: Stakes.

Koppa. 2015. Fenomenografinen analyysi. Jyväskylän yliopisto. Haettu 28.5.2016 osoitteesta <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/fenomenologinen-analyysi>

Nummenmaa, A. R. 2006. Kasvattajien yhteisö ja kasvatuskulttuuri. Teoksessa K. Karila (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 19–33.

Kekkonen, M. 2012. *Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoidon diskursiivisilla näyttämöillä*. Väitöskirja. Terveystieteiden tutkimuskeskus, Lapset, nuoret ja perheet –osasto. Juvenes Print – Tampereen Yliopistopaino Oy. Haettu 5.2.2016 osoitteesta <https://www.thl.fi/documents/10531/136719/Tutkimus%202012%2072.pdf>

Kiesiläinen, L. 2004. Vuorovaikutusvastuu: ammatilliset vuorovaikutustaidot kasvatusyhteisössä. Helsinki: Adator.

Koski, T. 2012. *Kasvatuskumppanuus - myytti vai todellinen yhteistyömalli*. Pro-gradu-tutkielma. Kasvatustieteen laitos. Oulun yliopisto. Haettu 11.1.2016 osoitteesta <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201212041091.pdf>

Koivunen, M. 2005. "Yhdessä yritetään kasvatetaan lasta". Vanhempien käsityksiä kasvatuksesta ja kasvatuskumppanuudesta. Pro gradu-tutkielma. Opettajakoulutuslaitos. Varhaiskasvatuksen yksikkö. Tampereen yliopisto. Haettu 5.1.2016 osoitteesta <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/92769/gradu00587.pdf?sequence=1>

Lehtipää, R. 2007. *Päivähoidon ja vanhempien kasvatuskumppanuus pikukulapsiperheiden arjessa*. Pro gradu-tutkielma. Psykologian laitos. Jyväskylän yliopisto. Haettu 4.1.2016 osoitteesta https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/18430/URN_NBN_fi_jyu-200804101329.pdf?sequence=1

Moisio, M. 2015. *Kasvatuskumppanuuden toteutuminen päiväkotilasten vanhempien näkökulmasta*. Pro gradu-tutkielma. Kasvatustieteen laitos. Jyväskylän yliopisto. Haettu 9.1.2016 osoitteesta <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/46602/URN:NBN:fi:jyu-201508122648.pdf?sequence=1>

Multala, M. Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö varhaiskasvatuksessa. Tutkimus varhaiskasvatuksen ammattilaisten kasvatuskumppanuutta koskevasta haastattelupuheesta. Pro gradu-tutkielma. Opettajankoulutuslaitos. Haettu 27.11.2016 osoitteesta <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/41892/vanhempi.pdf>

Powell, D. R. & Diamond, K. E. (1995). Approaches to Parent-Teacher Relationships in United States Early Childhood Programs during the twentieth Century. *Journal of Education* , Vol. 177 Issue 3, 71–95.

Powell, Douglas R. (1998) Reweaving Parents into Early-Childhood Education Programs. *Young Children*, 53.

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Yhteiskuntatieteellinen tietovarasto. Tampere. Haettu 23.11.2016 osoitteesta. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2012. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Haettu 13.5.2017 osoitteesta http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Särkelä-Kukko, M. & Rouvinen -Wilenius, P. 2014. Osallisuuden jäljillä. Teoksessa Arja Jämsen & Anne Pyykkönen(toim.) Osallisuuden jäljillä.

Haettu 10.2.2016 osoitteesta.
<http://www.jelli.fi/lataukset/2014/05/oSallisuuden-j%C3%A4ljill%C3%A4-verkkoversio-pakattuna-16052014.pdf>

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi

Opetushallitus. 2016. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Tampere: Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy. Haettu 20.01.2017 osoitteesta http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf

1

TEEMAHAASTATTELU- runko

1. Kasvatusyhteistyö
2. Päivittäiset keskustelut
3. Aloituskeskustelut
4. Varhaiskasvatuskeskustelut
5. Tiedottaminen
6. Vanhempien osallistuminen